A

2013

CODE : VO2

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका
सामान्य अध्ययन IV

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 150
एकूण गुण : 150

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक

↑ केंद्राची संकेताक्षरे ↑ शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

www.upscfever.com

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक तीन चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.upscfever.com

1. रोस्टोच्या ''स्टेजेस ऑफ इकॉनॉमिक ग्रोथ'' मध्ये प्रवेगिक वृद्धिसाठी पुढील आवश्यक पूर्वअट आहे :

(1) सामाजिक वरकड भांडवल (2) उच्च दरडोई उत्पन्न

(3) वेगवान औद्योगिक वाढ (4) परकीय प्रत्यक्ष भांडवल

Rostow's "Stages of Economic Growth" the following is the pre-condition for accelerated growth :

(1) Social Overhead Capital (2) Higher Per Capita Income

(3) Rapid Industrial Growth (4) Foreign Direct Investment

---

2. जोड्या जुळवून योग्य पर्याय शोधा :

	वादळाचे नाव		**ठिकाण**
(a)	ऐला	(i)	पश्चिम किनारपट्टी
(b)	फियान	(ii)	पूर्व किनारपट्टी
(c)	बिजली	(iii)	पूर्व किनारपट्टी
(d)	लैला	(iv)	अग्नेय किनारपट्टी

पर्याय :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

www.upscfever.com

Match the following and choose the correct code :

	Cyclone		**Place/Area**
(a)	Aila	(i)	West Coast
(b)	Fiyan	(ii)	East Coast
(c)	Bijli	(iii)	East Coast
(d)	Laila	(iv)	South East Coast

Options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

3. खालीलपैकी कोणती कार्ये सार्वजनिक आयव्ययाची आहेत ?

(a) संसाधनांची वाटणी (b) उत्पन्न विभाजन

(c) स्थिरीकरण कार्ये (d) खाजगी वस्तूंचा पुरवठा

दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) फक्त (2) (b) आणि (c)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) वरील सर्व

Which of the following functions are public finance functions ?

(a) Allocation of resources (b) Income distribution

(c) Stabilisation function (d) Supply of private goods

Select correct alternatives :

(1) (a) only (2) (b) and (c)

(3) (a), (b) and (c) (4) all the above

---

4. प्रवासी विमानास सर्वात जास्त घातक धोका खालीलपैकी कोणत्या घटकापासून असतो ?

(1) झंझावात (2) पाऊस (3) आवर्त (4) गारा

What is a grave hazard to an aircraft in flight ?

(1) Thunder storm (2) Rain (3) Cyclone (4) Hail

www.upscfever.com

---

5. ________ चे उत्पादन जैवतंत्रज्ञानाचा सहायाने सहज व वाढीव प्रमाणात होऊ लागले.

(a) इथेनॉल (b) अमिनो ॲसिडस् (c) वाईन (d) व्हिटामीन्स

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) (2) (b), (d) (3) (a), (d), (c) (4) (a), (b), (c), (d)

Biotechnology has helped to increase the yield rate and quality of ________ production.

(a) Ethanol (b) Amino acids (c) Wine (d) Vitamins

Answer options :

(1) (a), (c) (2) (b), (d) (3) (a), (d), (c) (4) (a), (b), (c), (d)

---

6. खालीलपैकी कोणत्या उपग्रहाद्वारे दूरदर्शन आपली डी.टी.एच. (DTH) (Direct to Home) सेवा देते ?

(1) इन्सॅट (INSAT) - 3D (2) इन्सॅट (INSAT) - 4C

(3) इन्सॅट (INSAT) - 4B (4) इन्सॅट (INSAT) - 4A

Through which of the following satellites does Doordarshan operates it DTH service :

(1) INSAT - 3D (2) INSAT - 4C

(3) INSAT - 4B (4) INSAT - 4A

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

7. मेट्रो रेल्वे दुरुस्ती कायदा 2009 च्या बाबतीत पुढीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(a) दुरुस्तीमुळे मेट्रो प्रकल्पांना योग्यरित्या कायदेशीर संरक्षण मिळते.

(b) भारतामधील सर्व मेट्रो शहरांमधील मेट्रो रेल प्रकल्पांना दुरुस्ती कायद्यामुळे संविधी संरक्षण कवच प्राप्त होते.

(c) कायद्याच्या परिक्षेत्रामध्ये NCR , बंगळुरु, मुंबई, चेन्नई, हैदराबाद आणि जयपुर मेट्रो विभागांचा समावेश करण्यात आला आहे.

(d) कायद्याच्या परिक्षेत्रामध्ये नवी दिल्ली, बंगळुरु, मुंबई, कोलकाता आणि चेन्नई शहरांचा समावेश करण्यात आला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) (a), (b) आणि (c) (4) (d) फक्त

Which of the following statements regarding Metro Railway Amendment Act 2009 is/are **correct** ?

(a) The amendment gives proper legal cover to metro projects.

(b) It provides a statutory safety cover for metro rail projects in all the metro cities of India.

(c) The Act has been extended to the National Capital Region, Bengaluru, Mumbai, Chennai, Hyderabad and Jaipur metropolitan areas.

(d) The Act has been extended to New Delhi, Bengaluru, Mumbai, Kolkata and Chennai.

Answer options :

(1) (a) only (2) (b) only (3) (a), (b) and (c) (4) (d) only

www.upscfever.com

8. राष्ट्रीय किसान नीती 2007 ची उद्दिष्ट्ये कोणती ?

(a) पाणी वापरात कार्यक्षमता आणणे.

(b) शेतीमध्ये नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर करणे.

(c) शेतकऱ्यांची आर्थिक स्थिती सुधारणे.

(d) शेतकऱ्यांना निर्यात अनुदाने देणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a), (b) आणि (c)

(3) (b) आणि (d) (4) वरील सर्व

What does National policy for farmers 2007 aim at ?

(a) water use efficiency

(b) use of new technology on farm

(c) economic well being of farmers

(d) export subsidies to farmers

Answer options :

(1) (a) only (2) (a), (b) and (c)

(3) (b) and (d) (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

9. प्रवासी व माल वाहतुकीचे रेल्वे प्रमुख साधन आहे. सन् 1853 मध्ये मुंबई ते ठाणे हे 34 किमि. चे माफक अंतर कापण्यापासून आता ती सुमारे 64460 किमि. एवढे अंतर कापते या 64460 किमि. रेल्वे अंतरापैकी किती टक्के अंतराचे गेल्या 160 वर्षात विद्युतीकरण झाले आहे?

(1) सुमारे 30% (2) सुमारे 40% (3) सुमारे 50% (4) सुमारे 60%

The Railways provide the principal mode of transportation for freight and passengers. From a modest beginning in 1853 when the first train steamed off from Mumbai to Thane a distance of 34 km it has now grown to a route length of 64460 kms. How much percent of the route length has been electrified in the last 160 years ?

(1) About 30% (2) About 40% (3) About 50% (4) About 60%

---

10. 2002 च्या कंपनी (सुधारणा) कायद्यानुसार या उद्योगांना आजारी संबोधले जाते :

(a) ज्यांचा वर्षाचा संचित तोटा हा त्यांच्या नजिकच्या चार वर्षांच्या निव्वळ मालमत्तेच्या 50% इतका किंवा अधिक असेल.

(b) धनकोंच्या लेखी मागणीनंतरही जे आपले कर्ज नजिकच्या नऊ महीन्यांत फेडू शकले नाहीत असे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त

(3) (a) आणि (b) (4) (a) आणि (b) दोन्हीही नाही

According to Companies (Amendment) Act, 2002 these units are called sick :

www.upscfever.com

(a) Whose accumulated losses in the year are equal or more than 50% of net worth of its four preceeding years.

(b) Who failed to repay its debts in the preceding three quarters on written demand by creditors.

Answer options :

(1) (a) only (2) (b) only

(3) both (a) and (b) (4) Neither (a) nor (b)

---

11. उच्चतम उत्पादनाचे वाण हा कार्यक्रम या पिकांपुरताच सिमित रहिला आहे :

(a) गहू व तांदूळ (b) ज्वारी व बाजरी

(c) मका (d) ऊस

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b), आणि (c) (4) (d) फक्त

High Yielding Varieties (HYV) programme has been limited to these crops :

(a) Wheat and rice (b) Jawar and Bajara

(c) Maize (d) Sugarcane

Answer options :

(1) (a) and (c) (2) (a) and (b) (3) (a), (b), and (c) (4) (d) only

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

12. ठिबक सिंचन पद्धती अवलंबविल्यास पाण्याची किती टक्के बचत होते ?

(1) 40 ते 50% (2) 30 ते 60% (3) 30 ते 40% (4) 40 ते 70%

How much percentage of water can be saved by implementing drip irrigation system ?

(1) 40 to 50% (2) 30 to 60% (3) 30 to 40% (4) 40 to 70%

13. महाराष्ट्रात वार्षिक पर्जन्य 100 ते 200 सें.मी. असणाऱ्या प्रदेशात खालीलपैकी कोणती शेती केली जाते ?

(1) बागायती (2) कोरडवाहू (3) आर्द्र (4) ओलित

Which farming is done in Maharashtra where annual rainfall is 100 to 200 cms. ?

(1) Irrigated (2) Dry (3) Humid (4) Wet

14.. जोड्या जुळवा :

(a)	संयुक्त सहकारी शेती	(i)	सदस्याचा जमिनीवरील मालकी हक्क कायम राहतो.
(b)	सामूहिक सहकारी शेती	(ii)	संयुक्त लागवड न करता संसाधनांचे एकत्रीकरण
(c)	कूळ सहकारी शेती	(iii)	सदस्याचा मालकी हक्क समितीमध्ये विलीन होतो.
(d)	सुधारित सहकारी शेती	(iv)	भाडेपट्टीच्या जमिनीवर वैयक्तिक शेती

www.upscfever.com

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

Match the following :

(a)	Joint co-operative farming	(i)	Member's ownership right on land is in-tact
(b)	Collective co-operative farming	(ii)	Pooling of resources without joint cultivation
(c)	Tenant co-operative farming	(iii)	Member's ownership right merges with society
(d)	Better co-operative farming	(iv)	Individual cultivation on leased-land

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

15. विविध ऊर्जा स्त्रोतांबाबत पुढील विधाने पहावीत :

(a) तेल : बाहेर पडल्यावर प्राणवायू कमी करते.
(b) वायू : नवीन स्त्रोत शोधणे सोपे नाही.
(c) जळाऊ लाकूड : संकलन वेळ खाऊ
(d) कोळसा : वाहतुकीस अवघड
(e) धरणे : स्थांनिकांचे स्थलांतर/विस्थापन
(f) सूर्य ऊर्जा : रेडिओ व दूरदर्शन प्रसारणास अडचण
(g) लाटा : वन्यप्राणी निवासास धोका
(h) बायोगॅस : हरितगृह परिणाम
(i) वारे : विखूरलेले स्त्रोत म्हणून वाया जाते.
(j) भूऔष्णिक : दूरस्थित म्हणून वाहतुकीस महाग

वरीलपैकी कोणती विधाने **चुकीची** आहेत ?

(1) (a) आणी (g) (2) (a) आणी (f) (3) (f) आणी (i) (4) (g) आणी (j)

Consider the following statements about the various sources of energy :

(a) Oil : Causes depletion of oxygen due to spillage.
(b) Gas : Exploration of new fuel not easy
(c) Firewood : Collection time consuming www.upscfever.com
(d) Coal : Bulky to transport
(e) Hydel Power : Displacement of local community
(f) Solar : Disturbs radio and TV reception
(g) Tidal : Destroys wildlife habitat
(h) Biogas : Causes green house effect
(i) Wind : Diffused source so gets wasted
(j) Geothermal : Located far away therefore costly to transport

Which of the above are not **correct** ?

(1) (a) and (g) (2) (a) and (f) (3) (f) and (i) (4) (g) and (j)

---

16. 1991 पूर्वी, लघुउद्योग बंद पडण्याचे सर्वात महत्त्वाचे कारण होते :

(1) बाजारविषयक अडचणी (2) आर्थिक अडचणी
(3) कामगाराविषयक अडचणी (4) कच्च्या मालाविषयक अडचणी

Which was the most important reason for the closure of small scale industries before 1991 ?

(1) Marketing Problems (2) Financial Problems
(3) Labour Problems (4) Raw material Problems

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

17. राष्ट्रीय उत्पादन धोरण 2011 चे दोन मुख्य उद्देश्य कोणते आहेत ?

(a) उत्पादन क्षेत्रांचा GDP मधील वाटा 25% पर्यंत वाढविणे.

(b) उत्पादन क्षेत्रांचा GDP मधील वाटा 30% पर्यंत वाढविणे.

(c) एका दशकामध्ये 50 दशलक्ष अधिक रोजगार निर्माण करणे.

(d) एका दशकामध्ये 100 दशलक्ष अधिक रोजगार निर्माण करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (d) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (b) आणि (d)

Two major objectives of National Manufacturing Policy 2011 are :

(a) To increase the share of manufacturing to 25% of the GDP.

(b) To increase the share of manufacturing to 30% of the GDP.

(c) Create 50 million additional jobs over a decade.

(d) Create 100 million additional jobs over a decade.

Answer options :

(1) (a) and (d) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (b) and (d)

---

18. __________ वितंचक लाँड्रीमध्ये कपडे धुलाईसाठी वापरतात.

(1) प्रोटिएज (2) अमायलेज (3) सेल्युलेज (4) लॅक्टोमेज

www.upscfever.com

__________ enzyme is used in laundaries for cleaning clothes.

(1) Protease (2) Amylase (3) Cellulase (4) Lactamase

---

19. मागासलेल्या पूर्व उत्तर प्रदेशातील गोरखपूर बाबत काय खरे आहे ?

(a) जॅपनीज इनसिफॅलिटीस मुळे दर वर्षी शेकडो मुले मरण पावतात म्हणून बदनाम.

(b) पश्चिम बंगालच्या खरगपूर पेक्षा अधिक लांब व जगातील सर्वात लांब प्लॅटफॉर्म येथे होत आहे.

(c) कधीकाळी गुंडांच्या टोळी युद्धांमुळे पूर्वेचे चिकागो म्हणून बदनाम.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

What is true of Gorakhpur, a city in backward eastern Uttar Pradesh ?

(a) Infamous for the death of hundreds of children due to Japanese Encephalitis every year.

(b) Is said to make a mark to have the worlds longest platform overtaking Kharagpur of West Bengal

(c) Once infamously called Chicago of the East due to its gang wars.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

20. सुदूर संवेदनयंत्रणेचा वापर करून संभाव्य मासेमारी क्षेत्र कोणत्या आधारे ठरविण्यात येते ?

(1) सागरी खारटपणाचा अर्क आणि समुद्राच्या पृष्ठभागाचे तापमान

(2) हरित द्रव्य आणि सागरी पृष्ठभागाचे तापमान

(3) फक्त सागरी पृष्ठभागाचे तापमान

(4) सागरी पाण्याचा रंग व सागरी पृष्ठभागाचे तापमान.

Potential Fishing Zone (PFZ) using remote sensing is based on :

(1) Sea salt concentration and sea surface temperature

(2) Chlorophyll and sea surface temperature

(3) Only on sea surface temperature

www.upscfever.com

(4) Colour of sea water and sea surface temperature

---

21. भारतातील बऱ्याच राज्यशासनांनी त्यांचे कृषी उत्पन्न बाजार समिती कायदे कोणत्या आधारावर दुरुस्त केले आहेत ?

(1) नाफेडच्या मार्गदर्शक सूचना (2) रिझर्व्ह बँकेचे निर्देश

(3) केंद्रशासनाचा प्रतिमान कायदा (4) नाबार्डच्या शिफारशी

On what basis have many state governments in India amended their 'Agricultural Produce Marketing' acts ?

(1) NAFED - guidelines (2) RBI - directives

(3) Central Government's Model Act (4) NABARD - recommendations

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

22. महाराष्ट्रातील काही खेड्यांनी ग्रामीण विकासाच्या विविध क्षेत्रांमध्ये यशस्वी प्रयोग केले आहेत. या पार्श्वभूमीवर खालील जोड्या जुळवा :

	खेडे		उपक्रम
(a)	राळेगण सिद्धि (अहमदनगर)	(i)	आदिवासींचे हक्क
(b)	मेंढा-लेखा (गडचिरोली)	(ii)	सामुदायिक अन्नधान्य अधिकोष
(c)	बेलखेडा (अमरावती)	(iii)	ग्राम-स्वयंपूर्णता
(d)	दारफळ (सोलापूर)	(iv)	कुपोषण-मुक्ती

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)

In Maharashtra, some villages have successfully experimented in the field of rural development. On this background, match the following :

	Village		Activity
(a)	Ralegan Siddhi (Ahmadnagar)	(i)	Rights to aborigines (Adivasi)
(b)	Mendha-lekha (Gadchiroli)	(ii)	Community foodgrains Bank
(c)	Belkheda (Amravati)	(iii)	Village self-sufficiency
(d)	Darfal (Sholapur)	(iv)	Freedom from mal-nutrition

www.upscfever.com

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)

23. काही पंचवार्षिक योजनांकरिता विकासाच्या उद्दीष्टांची टक्केवारी व प्रत्यक्षात आत्मसात विकासाची टक्केवारी पुढे दिली आहे. यातील कोणते विधान चुकीचे आहे ?

		उद्दीष्ट	प्रत्यक्षात
(1)	प्रथम योजना (1951 - 56)	2.1	3.6
(2)	चौथा योजना (1969 - 74)	5.7	2.05
(3)	आठवी योजना (1992 - 97)	5.6	6.68
(4)	दहावी योजना (2002 - 2007)	8.0	9.7

The targeted percentage growth and the actual growth percentage for some plan periods are given below. Which amongst them is incorrect ?

		Target	Actual
(1)	First Plan (1951 - 56)	2.1	3.6
(2)	Fourth Plan (1969 - 74)	5.7	2.05
(3)	Eight Plan (1992 - 97)	5.6	6.68
(4)	Tenth Plan (2002 - 2007)	8.0	9.7

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

24. सिमांत भुधारण वर्गात ________ पेक्षा कमी हेक्टर भुक्षेत्राचा समावेश होतो.

(1) 1 हेक्टर (2) 1.2 हेक्टर (3) 1.5 हेक्टर (4) 2.5 हेक्टर

Marginal land holding category belongs to less than ________ hectare of land.

(1) 1 hectare (2) 1.2 hectare (3) 1.5 hectare (4) 2.5 hectare

---

25. महाराष्ट्र सरकारने 2013 साल च्या नवीन औद्योगिक धोरणाद्वारे सूक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रमांबाबतीत पुढीलपैकी कोणत्या दृष्टीकोनाचा अवलंब केला आहे ?

(1) आशावादी (2) वास्तववादी (3) पवित्रवादी (4) अवास्तववादी

Which of the following approaches has been considered for MSME development under the New Industrial Policy of 2013 by the Government of Maharashtra ?

(1) Optimistic (2) Realistic (3) Holistic (4) Unrealistic

---

26. महाराष्ट्राच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर/सत्य** आहे ?

(a) महाराष्ट्र राज्य अन्नधान्याच्या बाबतीत स्वयंपूर्ण आहे.

(b) महाराष्ट्रातून अन्नधान्याची निर्यात मोठ्या प्रमाणात केली जाते.

(c) अन्य राज्यांकडून महाराष्ट्र अन्नधान्याची आयात करतो.

www.upscfever.com

(d) महाराष्ट्रातून अन्नधान्याची आयात निर्यात केली जात नाही.

खाली दिलेल्या पर्यायामधून **योग्य** पर्याय निवडा :

(1) (a) फक्त (2) (b) आणि (c) (3) (c) फक्त (4) (a) आणि (d)

Which of the following statements is **correct** about Maharashtra ?

(a) Maharashtra state is self-reliant in food grains.

(b) Maharashtra exports food grains in large-scale.

(c) Maharashtra imports food grains from other states.

(d) Maharashtra neither exports nor imports food grains.

Select **correct** options given above :

(1) (a) only (2) (b) and (c) (3) (c) only (4) (a) and (d)

---

27. 'गोल्डन राईस' मध्ये ________ चे वाढीव प्रमाण असते.

(1) बीटा कॅरोटीन (2) सायनोकोबालअमाइन

(3) ॲस्कोरबीक ॲसीड (4) लायकोपीन

'Golden Rice' contains an increased amount of ________.

(1) Beta carotene (2) Cyanocobalamine

(3) Ascorbic acid (4) Lycopene

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

28. 2012 - 13 च्या केन्द्रीय अर्थ संकल्पने मध्ये सेवा करामध्ये समाविष्ट होणाऱ्या सेवांच्या यादी बद्दल एक नवीन दृष्टीकोन मांडला आहे. तो कोणता ?

(1) विस्तार पूर्ण यादी दृष्टीकोन (2) नकारात्मक यादी दृष्टीकोन

(3) होकारात्मक यादी दृष्टीकोन (4) वरीलपैकी कोणताही नाही

The Union Budget for 2012 - 13 introduced a new approach to the list of services included under service tax. What is this approach known as ?

(1) Expanding list approach (2) Negative list approach

(3) Positive list approach (4) None of the above

---

29. जागतिक व्यापार संघटनेच्या (WTO) तरतुदींनुसार, उत्पादन कमी करण्यासाठी शेतकऱ्यांना दिली जाणारी प्रोत्साहनात्मक प्रदाने या गटात दाखविली जातात :

(1) हिरवी पेटी (2) पिवळसर लाल पेटी

(3) निळी पेटी (4) निळी व पिवळसर लाल पेटी

As per (World Trade Organisation) WTO- provisions, certain payments made to farmers, for encouraging them to limit production, are shown under :

(1) green box (2) amber box

(3) blue box (4) blue and amber box

---

www.upscfever.com

30. खालीलपैकी कोणता प्रदेश हा जगातील नैसर्गिक व मानवनिर्मित आपत्तीमुळे सगळ्यात जास्त पीडित प्रदेश आहे ?

(1) दक्षिण आशिया (2) दक्षिण अमेरिका

(3) दक्षिण आफ्रिका (4) न्यु साउथ वेल्स्

Which one of the following regions is amongst the worlds most vulnerable regions to both natural and man made disasters ?

(1) South Asia (2) South America

(3) South Africa (4) New South Wales

---

31. महाराष्ट्रातील थेट विदेशी गुंतवणूक (F.D.I.) खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्रात सर्वात अधिक आहे ?

(a) माहिती तंत्रज्ञान (b) पायाभूत सुविधा

(c) रसायने आणि खते (d) सेवा क्षेत्र

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (d) (2) (a) आणि (b) (3) (c) फक्त (4) (d) फक्त

In which of the following sectors in Maharashtra the contribution of F.D.I. is most ?

(a) Information Technology (b) Infrastructure

(c) Chemicals and Fertilizers (d) Service Sector

Select the correct option :

(1) (a) and (d) (2) (a) and (b) (3) (c) only (4) (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

32. महाराष्ट्रात 2012 - 13 प्रत्यक्ष कार्यान्वयन झालेल्या विशेष आर्थिक क्षेत्रांच्या (SEZs) संख्येनुसार या विभागांचा क्रम लावा :

(a) पुणे विभाग (b) कोंकण विभाग

(c) नागपूर विभाग (d) औरंगाबाद विभाग

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (d), (c), (b), (a)

(3) (b), (c), (d), (a) (4) (c), (a), (b), (d)

Arrange these zones on the basis of number of executed Special Economic Zones (SEZs) in Maharashtra till 2012 - 13 :

(a) Pune Division (b) Konkan Division

(c) Nagpur Division (d) Aurangabad Division

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (d), (c), (b), (a)

www.upscfever.com

(3) (b), (c), (d), (a) (4) (c), (a), (b), (d)

---

33. केन्द्र सरकारच्या भांडवली प्राप्ती म्हणजे :

(1) कर्जाची पुन:प्राप्ती + इतर प्राप्ती + कर्ज दिलेले आणि इतर जिन्दगी.

(2) कर्जाची पुन:प्राप्ती + इतर प्राप्ती + कर्ज उभारणी आणि इतर देयता.

(3) दिलेले कर्ज + इतर प्राप्ती + कर्ज उभारणी आणि इतर देयता.

(4) कर्जाची पुन:प्राप्ती + कर्ज उभारणी आणि इतर देयता.

Capital receipts of the Central Government are :

(1) Recovery of loans + Other receipts + Lending and other assets.

(2) Recovery of loans + Other receipts + Borrowings and other liabilities.

(3) Lending of loans + Other receipts + Borrowings and other liabilities.

(4) Recovery of loans + Borrowings and other liabilities.

---

34. अमेरीकेतील अंशत: टाळेबंदी बाबत पुढील विधाने पहा, त्यातील कोणती **चूक** आहेत ?

(a) अमेरिकेचे वित्तीय वर्ष 30 सप्टेंबरला संपते.

(b) रिपब्लीकनस्नी अर्थसंकल्प मंजूर होऊ दिला नाही.

(c) राष्ट्राध्यक्ष ओबामाचे आरोग्य देखभाल विधेयक केन्द्रस्थानी होते.

(d) रिपब्लीकनस्चे सिनेटमध्ये बहुमत आहे.

(e) डेमोक्रॅटस् चा हाऊस ऑफ रिप्रेझेंटेटिव्हज् वर पगडा आहे.

(f) रिपब्लीकन्सनी आरोग्य देखभाल विधेयकाला दुरुस्त्या सुचविल्या ज्या डेमॉक्रॅटस्ना मान्य नाहीत.

(g) या आधीची शेवटची टाळेबंदी 1996 मध्ये झाली.

(h) कामगारांची आवश्यक व अनावश्यक अशा दोन गटात विभागणी.

(i) आवश्यक कामगार कार्यरत.

(j) इतर टाळेबंदी राहीस्तोवर बिना वेतन सुट्टीवर

पर्यायी उत्तर :

(1) (c) आणि (f) (2) (d) आणि (e) (3) (g) फक्त (4) (h), (i) आणि (j)

www.upscfever.com

Consider the following statements about the partial shut down in the United States. Which amongst them are **incorrect** ?

(a) The US financial year ends on 30th September.

(b) The Republicans did not allow the budget to pass.

(c) President Obamas healthcare reforms were at the centre.

(d) The Republicans have a majority in the Senate.

(e) The Democrats control the House of Representatives.

(f) The Republicans Suggested modifications to the health care reforms which were not acceptable to the Democrats.

(g) The last shut down was in 1996

(h) Workers divided into essential and non-essential

(i) Essential workers carry on operations

(j) Rest go on leave without pay until shutdown is over.

Answer options :

(1) (c) and (f) (2) (d) and (e) (3) Only (g) (4) (h), (i) and (j)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

35. जागतिक व्यापार संघटनेमध्ये विकसनशिल देशांसाठी कोणत्या तरतुदींचा समावेश आहे ?

(a) करार अंमलबजावणीसाठी अधिकचा कालावधी

(b) व्यापारविषयक संधीमध्ये वाढ करण्याचे उपाय

(c) व्यापार विषयक विशेष जकातींचे दर

(d) व्यापार विषयक हित जोपासणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (a), (b) आणि (c) (3) (b) फक्त (4) (a), (b) आणि (d)

Which of the following are the special provisions for developing countries under the WTO ?

(a) Longer time period for implementing agreements.

(b) Measures to increase trading opportunities.

(c) Special Octroy rates for trading.

(d) To safeguard the trade interests.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (a), (b) and (c) (3) (b) only (4) (a), (b) and (d)

---

36. 11 सप्टेंबर या तारखेशी खालीलपैकी कोणती घटना संबंधित नाही ?

(1) अमेरीकेतील शिकागो येथील स्वामी विवेकानंद यांचे गाजलेले भाषण.

(2) आचार्य विनोबा भावे यांची जन्मतारीख www.upscfever.com

(3) खिल्लारी येथील भूकंप

(4) अमेरीकेतील ट्वीन टॉवर्सवरील अतिरेकी हल्ला.

Which one of the following incidences is not related to 11th September ?

(1) Famous speech of Swami Vivekanand at Shikago in U.S.A.

(2) The Birth date of Acharya Vinoba Bhave

(3) Earthquake at Khillari in Maharashtra

(4) The terrorist attack on twin towers in U.S.A.

---

37. कूळ सुधारणा कार्यक्रमात खालील कोणत्या बाबींचा समावेश नाही ?

(a) कूळाची सुरक्षितता (b) मध्यस्थांचे उच्चाटन

(c) स्वामीत्व अधिकार (d) कृषीची पूर्नरचना

पर्यायी उत्तरे :

(1) (c) फक्त (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (b) आणि (d)

Tenancy reforms do not include :

(a) Security of tenures (b) Abolition of intermediaries

(c) Ownership rights (d) Reorganisation of Agriculture

Answer options :

(1) (c) only (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (b) and (d)

---

38. आयात पर्यायतेमध्ये खालील प्रकारांचा समावेश असतो :

(a) भांडवली वस्तूंची आयात.

(b) उपभोग्य वस्तूंच्या आयातीला भांडवली वस्तूंच्या आयातीचा पर्याय.

(c) कच्च्या मालाची आयात

(d) आयात वस्तूंना स्वदेशात उत्पादित केलेल्या वस्तूंचा पर्याय.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (d) (3) (b) आणि (d) (4) (b) आणि (c)

Import substitution includes the following types :

(a) Import of capital goods.

(b) Substitution of capital goods imports for consumer goods imports.

(c) Import of raw materials.

(d) Substitution of home produced goods for imported goods.

Answer options : www.upscfever.com

(1) (a) only (2) (a) and (d) (3) (b) and (d) (4) (b) and (c)

---

39. उत्पन्न दारिद्र्याची व्याख्या कशी केली जाते ?

(1) किमान जीवनमान प्राप्त करण्यामध्ये असमर्थ असणे.

(2) चांगले जीवनमान प्राप्त करण्यामध्ये असमर्थ असणे.

(3) योग्य जीवनमान प्राप्त करण्यामध्ये असमर्थ असणे.

(4) वरील सर्व

Income poverty is defined as :

(1) The inability to attain a minimum standard of living.

(2) The inability to attain a fair standard of living.

(3) The inability to attain a decent standard of living.

(4) All the above

---

40. ऑक्टोबर 2009 च्या राजीव गांधी ग्रामीण LPG वितरण योजनेचे पुढीलपैकी कोणते उद्दीष्ट होते ?

(1) वर्ष 2015 पर्यंत 5.5 कोटी नवीन LPG धारक निर्माण करुन देशामधील 75% लोकसंख्येला समाविष्ट करुन घेणे.

(2) वर्ष 2020 पर्यंत 6.5 कोटी नवीन LPG धारक निर्माण करुन देशामधील 80% लोकसंख्येला समाविष्ट करुन घेणे.

(3) वर्ष 2015 पर्यंत 7.5 कोटी नवीन LPG धारक निर्माण करुन देशामधील 85% लोकसंख्येला समाविष्ट करुन घेणे.

(4) वर्ष 2015 पर्यंत 5.0 कोटी नवीन LPG धारक निर्माण करुन देशामधील 75% लोकसंख्येला समाविष्ट करुन घेणे.

What was the objective of Rajive Gandhi Gramin LPG Vitaran Yojana October 2009 ?

(1) Provide 5.5 crore new LPG connections to cover 75% of the population by 2015.

(2) Provide 6.5 crore new LPG connections to cover 80% of the population by 2020.

(3) Provide 7.5 crore new LPG connections to cover 85% of the population by 2015.

(4) Provide five crore new LPG connections to cover 75% of the population by 2015.

---

www.upscfever.com

41. रेड वाईन तयार करण्यासाठी लागणाऱ्या किण्वन प्रक्रियेत कोणत्या सूक्ष्मजीवाचा वापर करतात ?

(1) *लॅक्टोबॅसिलाय* (2) *प्रोबायोटिक्स* (3) *एस. सेरेविसिये* (4) *प्रीबायोटिक्स*

What is the starter culture used in wine fermentation ?

(1) *Lactobacilli* (2) *Probiotics* (3) *S. Cerevisiae* (4) *Prebiotics*

---

42. आइसक्रीम घनरूप करण्याकरिता वापरला जाणारा जिलेटीन हा पदार्थ ________ पासून निघतो.

(1) बुरशी (2) फळांची साले (3) प्राण्यांची हाडे (4) सुक्ष्मजीव

'Gelatin' a commonly used Gelling agent in ice-creams is derived from ________.

(1) Fungi (2) Skin of fruits (3) Bones of animals (4) Bacteria

---

43. उत्तीसंवर्धनामध्ये कर्करोगाच्या पेशी ह्या त्यांची अनियंत्रीत वाढ व ________ आकारामुळे वेगळ्या आढळतात.

(1) लांबट (2) गोल (3) पंचकोनी (4) षट्कोनी

In cell cultures, cancer cells differ from normal cells due to their uncontrolled growth and ________ shape.

(1) Elongated (2) Round (3) Pentagonal (4) Hexagonal

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

44. उच्च शक्ती पैसा म्हणजे काय ?

(a) मध्यवर्ती बँके कडील बँकांचा राखीव निधी

(b) बँकांची सर्व कर्जे आणि उचल

(c) बँकांनी धारण केलेला पैसा

(d) लोकांच्या हातातील पैसा आणि मध्यवर्ती बँकेकडील राखीव निधी, बँकांकडील अतिरीक्त राखीव निधी.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) फक्त (3) (c) आणि (d) (4) (d) फक्त

What does High Power Money mean ?

(a) Bank reserves at the central bank.

(b) All loans and advances of banks.

(c) Money held by banks.

(d) Currency held by public and reserves with central bank, excess reserves of banks.

Select the correct option.

(1) (a) and (b) (2) (b) only (3) (c) and (d) (4) (d) only

www.upscfever.com

45. 12 व्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये (2012 - 17) , नियोजन आयोगाने पायाभूत विकासाठी अंदाजे रु. 45 लक्ष कोटींची गुंतवणुकीची तरतूद केली आहे. या गुंतवणुकीपैकी खाजगी गुंतवणुकीचा वाटा किती आहे ?

(1) कमीत कमी 50% (2) 60%

(3) कमीत कमी 45% (4) 75%

During the 12th Five Year Plan (2012 - 17), the Planning Commission has projected an investment of Rs. 45 lakh crore for infrastructure development. What is the projected share of private investment in the said investment during the 12th plan ?

(1) At least 50 percent (2) 60%

(3) At least 45 percent (4) 75%

46. अप्रत्यक्ष कराचा करभार विक्रेता ग्राहकावर पूर्णपणे केंव्हा ढकलू शकतो ?

(1) मागणी पूर्णपणे अलवचिक असते. (2) मागणी पूर्णपणे लवचिक असते

(3) मागणी सापेक्ष लवचिक असते. (4) मागणी सापेक्ष अलवचिक असते.

When can the burden of an indirect tax be entirely shifted by the seller to the buyer ?

(1) Demand is perfectly inelastic (2) Demand is perfectly elastic

(3) Demand is relatively elastic (4) Demand is relatively inelastic

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

47. खालीलपैकी कोणते घटक भारतामधील आर्थिक नियोजनाचे अपयश आहेत?

(a) अल्प दरडोई उत्पन्न आणि वृद्धी दर.

(b) दारिद्र्य आणि बेकारी.

(c) संथ औद्योगिकरण.

(d) उत्पन्न आणि संपत्तीमधील विषमता.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b), (d) आणि (c) (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (b) आणि (d)

Which of the following factors are the failures of economic planning in India ?

(a) Low per capita income and growth rate.

(b) Poverty and unemployment

(c) Slow industrilisation.

(d) Inequalities of income and wealth.

Answer options :

www.upscfever.com

(1) (b), (d) and (c) (2) (a), and (b) (3) (a), (b) and (c) (4) (b) and (d)

---

48. भारतातील कृषी क्षेत्रातील बेरोजगारी ही मुख्यत: कशा प्रकारची आहे?

(a) हंगामी बेरोजगारी (b) प्रच्छन्न बेरोजगारी

(c) जुनाट बेरोजगारी (d) अस्थायी बेरोजगारी

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (b) आणि (d)

How is the agricultural unemployment in India basically ?

(a) Seasonal unemployment (b) Disguised unemployment

(c) Chronic unemployment (d) Temporary unemployment

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a), (b) and (c) (4) (b) and (d)

---

49. सॅम्युअलसनच्या आंतर्राष्ट्रीय व्यापाराच्या घटक किंमत समानता सिद्धांतात खालीलपैकी कोणती गृहिते आहेत ?

(a) फक्त दोनच देश आहेत अ (अमेरिका) ब (ब्रिटन)

(b) ते देश दोन वस्तू उत्पादित करतात, व त्याचा व्यापार करतात जसे अन्न व कापड.

(c) ह्या वस्तू उत्पादनासाठी भूमी, श्रम व भांडवल हे तीन उत्पादनघटक आहेत.

(d) प्रत्येक वस्तूचे उत्पादनफलन बहुविध दर्जाचे आहे.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

What are the assumptions in the Samuelson's factor price equalisations theorem of International Trade ?

(a) There are only two countries say A (America) and B (Britan)

(b) They produce and trade two commodities say, food and clothing.

(c) There are three factors of production land, labour and capital to produce these commodities.

(d) The production function of each commodity is heterogen of degree one.

Which of the statement given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

---

50. भारतामध्ये प्रमुख शेतमालाच्या किमान आधारभूत किंमती यांच्या शिफारशींच्या आधारे जाहीर केल्या जातात :

www.upscfever.com

(1) सी.ए.सी.पी. (2) एन.सी.डी.सी. (3) एन.ए.एफ.ई.डी. (4) ए.पी.एम.सी.

In India, the minimum support prices for major agricultural commodities are announced considering the recommendations of :

(1) C.A.C.P. (2) N.C.D.C. (3) N.A.F.E.D. (4) A.P.M.C.

---

51. 'लोकसंख्या विषयक लाभांशा' चा संबंध कशाशी असतो ?

(a) उत्पादक-लोकसंख्या गटाचे प्रमाण वाढण्याशी.

(b) बालक-गटाचे प्रमाण कमी होण्याशी.

(c) स्त्री-पुरुष प्रमाण घटण्याशी.

(d) शहरी-लोकसंख्येचे प्रमाण वाढण्याशी.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (c) आणि (d) (3) (b) आणि (d) (4) (d) फक्त

With what is 'the Demographic Dividend' associated ?

(a) the rise in the proportion of productive group of population

(b) the reduction in the proportion of child-population

(c) the reduction in the sex-ratio

(d) the increase in the proportion of urban population.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (c) and (d) (3) (b) and (d) (4) (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

52. लिऑन्टीफचा विरोधाभासी निष्कर्ष कोणता ?
(1) अमेरिका श्रमप्रदान वस्तु निर्यात करते आणि भांडवलप्रदान वस्तु आयात करते.
(2) अमेरिका श्रमप्रदान वस्तुंची निर्यात आणि आयात करते.
(3) अमेरिका भांडवल प्रदान वस्तुंची निर्यात आणि आयात करते.
(4) वरीलपैकी एकही नाही

What is Leontief's paradoxical conclusion ?
(1) USA exported labour intensive goods and imported capital intensive goods
(2) USA exported and imported labour intensive goods.
(3) USA exported and imported capital intensive goods
(4) None of the above

---

53. 2000 साली स्वीकारलेल्या सहस्रक विकास उद्दिष्टांमध्ये याचा समावेश आहे :
(a) दारिद्र्य आणि उपासमारीचे निर्मूलन.
(b) प्राथमिक शिक्षणाचे सार्वत्रिकीकरण
(c) सर्वांना विनामूल्य आणि सुरक्षित पेयजल
(d) पर्यावरण निरंतरता

पर्यायी उत्तरे : www.upscfever.com

(1) (a) फक्त (2) (a), (b) आणि (d)
(3) (c) फक्त (4) वरील सर्व

Millennium Development Goals (MDGs) adopted in the year 2000 comprise :
(a) Eradication of poverty and hunger
(b) Universal primary education
(c) Free and safe drinking water to all
(d) Environmental sustainability

Answer options :
(1) (a) only (2) (a), (b) and (d)
(3) (c) only (4) All of the above

---

54. निरंतर विकास ही संकल्पना प्रथम कुठे मांडण्यात आली ?
(1) वर्ल्ड कन्झर्वेशन स्ट्रेटेजी (2) रियो वसुंधरा परिषद
(3) क्वेटो परिषद (4) वरीलपैकी नाही

Where was the concept of sustainable development first introduced ?
(1) World Conservation Strategy (2) Rio earth summit
(3) Kyoto Summit (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

55. साप्ताहिक बेरोजगारी चे मापन कसे केले जाते ?
   (1) सर्वेक्षण सप्ताहामध्ये एकही तास रोजगार न प्राप्त झालेल्या व्यक्तींची संख्या.
   (2) सर्वेक्षण सप्ताहामध्ये बहुतांशी वेळी रोजगार न प्राप्त झालेल्या व्यक्तींची संख्या.
   (3) सर्वेक्षण सप्ताहामध्ये पूर्ण रोजगार न प्राप्त झालेल्या व्यक्तींची संख्या.
   (4) वरील सर्व.

   How is weekly unemployment measured ?
   (1) Number of persons who did not find even an hour of work during the survey week.
   (2) Number of persons who did not find work most of the time during the survey week.
   (3) Number of persons who were not fully engaged in work during the survey week.
   (4) All the above

---

56. 2011 च्या जनगणनेतील आकडेवारीवरून साक्षरतेच्या प्रमाणानुसार पुढील जिल्ह्यांचा क्रम लावा :

(a) नागपूर	(b) मुंबई शहर
(c) मुंबई उपनगर	(d) अकोला

   पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (d), (c)	(2) (c), (a), (b), (d)
(3) (b), (c), (d), (a)	(4) (b), (c), (a), (d)

   Arrange these districts according to the literacy rate data of 2011 census :
www.upscfever.com

(a) Nagpur	(b) Mumbai City
(c) Mumbai Subarban	(d) Akola

   Answer options :

(1) (a), (b), (d), (c)	(2) (c), (a), (b), (d)
(3) (b), (c), (d), (a)	(4) (b), (c), (a), (d)

---

57. आशिया मिडीया लॅबच्या संशोधनाची मुख्य अंगे खालीलपैकी कोणती ?

(a) बिट्स फॉर ऑल	(b) वर्ल्ड कॉम्प्युटर
(c) भविष्यातील साधने (tools)	(d) डिजीटल खेडे

   पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त	(2) (a) आणि (b)
(3) (a), (b) आणि (c)	(4) (a), (b), (c) आणि (d)

   What are the key focus areas for research of media lab Asia ?

(a) Bits for all	(b) World computer
(c) Tomorrow's tools	(d) Digital village

   Answer options :

(1) (a) only	(2) (a) and (b) only
(3) (a), (b) and (c)	(4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

58. सध्या टेलीकॉम क्षेत्रात कोणत्या क्षेत्राचा वाटा 56% आहे ?
(1) सार्वजनीक क्षेत्र (2) खाजगी क्षेत्र
(3) सार्वजनीक व खाजगी क्षेत्र (4) औद्योगिक क्षेत्र
Which sector contributes 56% in the Telecom Sector presently ?
(1) Public Sector (2) Private Sector
(3) Public and Private Sector (4) Industrial Sector

---

59. आदर्श शेतमाल विक्रीव्यवस्था म्हणजे :
(a) मध्यस्थांची अल्प-संख्या
(b) बाजारविषयक माहितीची उपलब्धता
(c) मध्यस्थांना भरपूर सुविधा
(d) कृषि औजाऱ्यांच्या दर्जात सुधारणा
वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?
(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)
Ideal agricultural marketing means :
(a) Lower number of middlemen
(b) Market information
www.upscfever.com
(c) Too many facilities to middlemen
(d) Improvement in agricultural implements
Which of the statements given above is/are **correct** ?
(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

---

60. बायोरेमेडियेशन प्रक्रिये द्वारा _________ सारखी घातक प्रदुषके निसर्गातुन संपूर्णत: काढता येतात.
(1) अल्फा टॉक्सिन्स (2) पॉलिएस्टरस्
(3) पॉलि ॲरोमॅटिक हायड्रोकार्बन्स (4) पॉलिएथिलिन
Hazardous chemicals like _________ can be completely removed from the environment by the process of bioremediation.
(1) Alpha toxins (2) Polysters
(3) Poly aromatic hydrocarbons (4) Polyethylene

---

61. गहाणाचा धंदा करणाऱ्याकडून दागिने व विविध धातूच्या भांड्याच्या तारणावर खालीलपैकी कोणते कर्ज मिळते ?
(1) की लोन (2) ओपन लोन (3) चॅटेल लोन (4) डी.आय.आर. लोन
Which of the following loans is obtained from Pawn-brokers by pledging movable properties such as Jewellery and utensils made of various metals ?
(1) Key loan (2) Open loan (3) Chattel loan (4) DIR loan

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

62. पुढील दोन विधानांचा विचार करा.

(a) पॅकेजड् पाण्याची 80% विक्री एक लीटर बाटलीच्या प्रकारात होते.

(b) अधिक वापरल्या जाणाऱ्या पॅकेजड् खाद्यपदार्थात शीत पेयांचा तिसरा क्रमांक लागतो, पॅकड् चहा व पॅकड् बिस्किटस् नंतर.

आता सांगा की :

(1) विधान (a) बरोबर (b) चूक (2) विधान (b) बरोबर (a) चूक

(3) दोन्ही विधाने (a) व (b) बरोबर (4) दोन्ही विधाने (a) व (b) चूक

Consider the following two statements :

(a) Eighty percent of the packaged water sale comes from one little bottle.

(b) Soft drinks constitute the third largest packaged foods regularly consumed after packed tea and packed biscuits.

Now state whether :

(1) (a) is right but (b) is not (2) (b) is right but (a) is not

(3) Both (a) and (b) are right (4) Neither (a) nor (b) is right

---

63. भारतीय उपग्रह अंतरीक्षामध्ये बहुतांशी कोणत्या स्थळावरून सोडण्यात येतात ?

www.upscfever.com

(1) इस्रो (ISRO) उपग्रह केन्द्र (2) सतीश धवन अंतरीक्ष केन्द्र

(3) विक्रम साराभाई अंतरीक्ष केन्द्र (4) राष्ट्रीय रिमोट सेन्सींग केन्द्र

Where from are the Indian satellite mostly launched ?

(1) ISRO Satellite Centre (2) Satish Dhawan Space Centre

(3) Vikram Sarabhai Space Centre (4) National Remote Sensing Centre

---

64. राष्ट्रीय कृषी व ग्रामीण विकास बँक या शिखर संस्थेची स्थापना खालील कारणामुळे करण्यात आली :

(1) कृषी पुनर्रचीत पतपुरवठा विकास मंडळाचा (ARDC) पतपुरवठ्यातील सहभाग कार्यक्षम नव्हता.

(2) राष्ट्रीय सहकारी विकास मंडळास (NCDC) निर्धारित उद्देश साध्य करता आले नाहीत.

(3) कृषी पतपुरवठा विभाग (ACD) वाढीवर मागणीनुसार पुरवठा करण्यास असमर्थ होता.

(4) वरीलपैकी नाही

NABARD came into existence as an apex refinancing institution because :

(1) Role of ARDC was inadequate and insufficient

(2) NCDC failed to achieve laid down objectives

(3) ACD was unable to handle increased credit demand

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

65. 12 व्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये पायाभूत क्षेत्रामधील अंदाजे गुंतवणूक किती आहे ?

(1) 11 व्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये केलेल्या गुंतवणुकीच्या दुप्पट.

(2) 11 व्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये केलेल्या गुंतवणुकीच्या 120%.

(3) 11 व्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये केलेल्या गुंतवणुकीच्या 150%.

(4) वरीलपैकी एकही नाही

The estimated total investment in the infrastructure sector during the 12th Five Year Plan is approximately :

(1) Twice the investment made in the 11th Five Year Plan.

(2) 120% of the investment made in the 11th Five Year Plan.

(3) 150% of the investment made in the 11th Five Year Plan .

(4) None of the above

---

66. खालीलपैकी कोणता नायट्रोजन बेस हा आर.एन.ए. मध्ये नसून फक्त डी.एन.ए. मध्येच आढळतो ?

(1) थायमीन (2) युरासील (3) ॲडीनीन (4) ग्वानीन

Which of the following nitrogen bases is absent in RNA but present in DNA ?

(1) Thymine (2) Uracil (3) Adenine (4) Guanine

---

www.upscfever.com

67. खाली दिलेल्या रसायनांपैकी दुय्यम प्रदुषक कोणता ?

(1) राख (2) कार्बन डायऑक्साइड (3) धूर (4) हायड्रोजन सायनाइड

Among the following chemicals which is the secondary pollutant ?

(1) Ash (2) Carbon Dioxide (3) Smoke (4) Hydrogen Cyanide

---

68. सन 1996-97 मध्ये केंद्र शासनाने त्वरीत सिंचन लाभ कार्यक्रम कशासाठी कार्यान्वित केला ?

(1) कोरडवाहू शेतकऱ्यांना वाढीव पतपुरवठा करणे.

(2) नवीन लघु पाट बंधारे प्रकल्पांसाठी अर्थ सहाय्य करणे.

(3) बहु उद्देशिय सिंचन प्रकल्पांसाठी अर्थ सहाय्य करणे.

(4) अपूर्ण असलेले सिंचन प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी अर्थ सहाय्य करणे.

What did the Central Government initiate the Accelerated Irrigation Benefit Programme (AIBP) in 1996-97 for ?

(1) For extending financial assistance to dry land farmers

(2) Extending financial assistance to undertake new minor irrigation projects

(3) Extending financial assistance to undertake multipurpose irrigation projects

(4) Extending financial assistance for the completion of incomplete irrigation schemes

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

69. ________ हे एकपेशीय प्रथिनाचे उदाहरण नाही.
(1) *अगॅरीकस* (2) *स्पायरुलिना* (3) *युफोर्बिया* (4) *यीस्ट*
________ is not an example of single cell protein.
(1) *Agaricus* (2) *Spirulina* (3) *Euphorbia* (4) *yeast*

70. नॅशनेल इन्स्टीट्यूट ऑफ न्युट्रीशन या संस्थेच्या शिफारशी नुसार भारतामधील दर डोई प्रति वर्ष अंडी आणि पोल्ट्री मांसाचा उपभोग किती असला पाहीजे ?
(1) 180 अंडी आणि 11 किलो पोलट्री मांस. (2) 90 अंडी आणि 10 किलो पोलट्री मांस
(3) 365 अंडी आणि 12 किलो पोल्ट्री मांस (4) 180 अंडी आणि 12 किलो पोलट्री मांस
What is the recommended per capita per annum consumption of eggs and poultry meat in India by the National Institute of Nutrition ?
(1) 180 eggs and 11 kg of poultry meat (2) 90 eggs and 10 kg of poultry meat
(3) 365 eggs and 12 kg of poultry meat (4) 180 eggs and 12 kg of poultry meat

71. 'लीड बँक' योजनेअंतर्गत लीड बँकेत खालीलपैकी कोणाला दत्तक घेण्याचे सांगण्यात आले ?
(1) खेडे (2) शहर (3) जिल्हा (4) राज्य
Under 'Lead Bank' scheme, Lead banks were asked to adopt :
(1) Village (2) Town (3) District (4) State

www.upscfever.com

72. आपत्ती व्यवस्थापनाकरिता कोणत्या उपग्रहाचा उपयोग करण्यात येतो ?
(1) जी सॅट (GSAT) (2) इन्सॅट (INSAT)
(3) अणुसॅट (ANUSAT) (4) हमसॅट (HAMSAT)
Which of the following satellites is used for Disaster Management ?
(1) GSAT (2) INSAT (3) ANUSAT (4) HAMSAT

73. खालील विधाने पहा :
(a) रिजर्व बँक रेपोदरात कपात करुन व्यवस्थेत आणखी रोखता आणते.
(b) व्यवस्थेतील रोखता शोषून घेण्यास रिव्हर्स रेपोदर रिजर्व बँकेस मदत करतो.
पर्यायी उत्तरे :
(1) (a) बरोबर आणि (b) चूक आहे. (2) (a) आणि (b) बरोबर आहेत.
(3) (a) आणि (b) चूक आहेत. (4) (a) चूक आणि (b) बरोबर आहे.
Follow the statements :
(a) Liquidity is injected into the system by reducing repo rate by the RBI.
(b) Reverse repo rate helps the RBI to absorb liquidity from the system.
Answer options :
(1) (a) is correct but (b) is incorrect (2) (a) and (b) are correct
(3) (a) and (b) are incorrect (4) (a) is incorrect but (b) is correct

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

74. महाराष्ट्रात डॉ. पंजाबराव देशमुख योजना राबविण्याचा हेतू काय ?

(1) शेतमालाची निर्यात वाढवण्यासाठी प्रोत्साहन देणे.

(2) जलसिंचनाकरिता वित्तिय मदत देण्यासाठी.

(3) शेतकऱ्यांना वेळेवर कर्ज फेडण्यास प्रोत्साहन म्हणून व्याजदरात सूट देण्यासाठी.

(4) शेतमालावर प्रक्रिया करण्यासाठी.

What is the purpose of implementing Dr. Punjabrao Deshmukh Scheme in Maharashtra ?

(1) To promote export of agricultural goods

(2) Financial assistance to irrigation

(3) Interest rebate to motivate farmers for timely repayment of loan

(4) Processing of agricultural output

---

www.upscfever.com

75. शेतजमीनीचे क्षेत्रफळ आणि उत्पादकता यांच्या व्यस्त संबंधाचा वाद आता बराचसा अप्रस्तुत ठरतो कारण आता भारतात :

(1) धारणक्षेत्रांचा सरासरी आकार वाढला आहे.

(2) छोट्या धारणक्षेत्रांची संख्या घटली आहे.

(3) सर्व पिकांच्या उत्पादकतेत लक्षणीय वाढ झाली आहे.

(4) शेतीमधील नवीन तंत्रज्ञानामुळे परिस्थिती बदलली आहे.

The controversy of inverse relationship between farm-size and productivity is more or less irrelevant today because now in India :

(1) the average size of holding has increased

(2) the number of small holdings has decreased

(3) the productivity of all crops has remarkably increased

(4) the modern technology in agriculture has changed the situation

---

76. प्रत्यक्ष करांबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) प्रत्यक्ष कराचा कराघात आणि करभार एकाच व्यक्तीवर असतो.

(b) प्रत्यक्ष कराचा कराघात आणि करभार मागणी व पूरवठ्याच्या लवचिकतेवर अवलंबून असतो.

(c) प्रत्यक्ष कराच्या बाबतीत करभार इतरांवर ढकलता येत नाही.

(d) प्रत्यक्ष करांच्या बाबतीत करभार इतरांवर ढकलता येतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c)
(2) (a), (b) आणि (c)
(3) (a), (b) आणि (d)
(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following statements are **correct** with regard to direct taxes ?

(a) The incidence and effect of a direct tax is on the same person.

(b) The incidence and effect of direct tax depends upon elasticity of demand and supply.

(c) In case of direct taxes, the burden of tax cannot be shifted.

(d) In case of direct taxes, the burden of tax can be shifted.

Answer options :

(1) (a) and (c)
(2) (a), (b) and (c)
(3) (a), (b) and (d)
(4) None of the above

www.upscfever.com

---

77. देशभरातील हजारो शिक्षकांना प्रभावीपणे व कमीत कमी वेळेत प्रशिक्षण द्यावयाचे आहे. त्यासाठी खालीलपैकी कुठली पद्धत सर्वात प्रभावी ठरू शकेल ?

(1) कॉम्प्यूटर-बेस्ड ट्रेनर्स (सी.बी.टी.) तयार करुन शिक्षकांना उपलब्ध करुन देणे.

(2) तंज्ञ शिक्षकांच्या व्याख्यानांच्या ध्वनी चित्र फिती तयार करुन शिक्षकांना उपलब्ध करुन देणे.

(3) कुठल्याही शिक्षण संस्थेत प्रक्षेपण केन्द्र स्थापणे, प्रत्येक जिल्हा आणि तालुक्याच्या संस्थेत रिमोट केन्द्र उभारून त्यात टॅबलेटस् उपलब्ध करुन देणे. तंज्ञ शिक्षकांची व्याख्याने प्रक्षेपण केन्द्रावरून प्रक्षेपित करणे.

(4) वरीलपैकी नाही

It is required to train thousands of teachers across the country effectively and in minimum possible time. Which of the following methods would be the most effective ?

(1) Prepare and make available computer-based trainers (CBTs) to the teachers

(2) Prepare and make available video lectures by experts to the teachers

(3) Establish a transmission centre at any educational institute, remote centres with tablets at institute at every district and Taluka places. Broadcast live lectures by experts from transmission centre

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

78. 2011 - 12 मध्ये भारताच्या निर्यातीच्या बाबतीत वरची पाच राज्ये कोणती होती ?

(1) महाराष्ट्र, गुजरात, तामिळनाडु, आंध्र प्रदेश आणि कर्नाटक
(2) महाराष्ट्र, गुजरात, आंध्र प्रदेश, कर्नाटक आणि केरळ
(3) महाराष्ट्र, गुजरात, आंध्र प्रदेश, कर्नाटक आणि पंजाब
(4) महाराष्ट्र, गुजरात, तमिळ नाडु, आंध्र प्रदेश आणि पंजाब

Which of the following were the top five states in India's exports in 2011 - 12 ?

(1) Maharashtra, Gujarat, Tamil Nadu, Andhra Pradesh and Karnataka
(2) Maharashtra, Gujarat, Andhra Pradesh, Karnataka and Kerala
(3) Maharashtra, Gujarat, Andhra Pradesh, Karnataka and Punjab
(4) Maharashtra, Gujarat, Tamil Nadu, Andhra Pradesh and Punjab

---

79. जोड्या जुळवून योग्य पर्याय शोधा :

जगातील दहशतवादी संघटना		**देश**	
(a)	अल्-कायदा	(i)	पॅलेस्टाईन
(b)	आर्म्ड इस्लामिक ग्रुप	(ii)	क्युबा
(c)	हमास	(iii)	अफगाणिस्तान
(d)	नॅशनल लिबरेशन आर्मी	(iv)	अल्जेरिया

www.upscfever.com

पर्याय :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

Match the following and choose the correct code :

Terrorist group in the world		**Country**	
(a)	Al-Qaida	(i)	Palestine
(b)	Armed Islamic Group	(ii)	Cuba
(c)	Hamas	(iii)	Afganistan
(d)	National Liberation Army	(iv)	Algeria

Options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

80. आर्थिक विकासावरुन पुढील सुचित होते :

(a) वस्तू आणि सेवांच्या वास्तव उत्पादनातील वाढ

(b) देशाच्या सामाजिक-आर्थिक संरचनेतील प्रागतिक बदल

(c) परकीय व्यापाराचा विस्तार

(d) बेकारी, दारिद्र्य आणि विषमतेतील घट

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (c) (3) (b) फक्त (4) (b) आणि (d)

Economic development implies :

(a) Increase in real output of goods and services

(b) Progressive changes in socio-economic structure of a country

(c) Expanding foreign trade

(d) Reduction in unemployment poverty and inequality

Answer options :

(1) (a) only (2) (a) and (c) (3) (b) only (4) (b) and (d)

www.upscfever.com

81. अर्थव्यवस्थेमधील पायाभूत व्यवस्था म्हणजे काय ?

(1) औद्योगिक आणि शेतकी उत्पादनाला सहायक असलेल्या सेवा आणि सुविधांना पायाभूत व्यवस्था असे म्हणतात.

(2) सिंचन, ऊर्जा आणि वाहतुक यांना पायाभूत व्यवस्था असे म्हणतात.

(3) वाहतुक आणि संप्रेशन, बेंकींग आणि वित्त, विमा, शास्त्र व तंत्र विज्ञान यांना पायाभूत व्यवस्था म्हणतात.

(4) वाहतुक आणि संप्रेशन, बॅंकींग आणि वित्त, शास्त्र आणि तंत्रविज्ञान, आरोग्य आणि शिक्षण यांना पायाभूत व्यवस्था म्हणतात.

What is infrastructure of an economy ?

(1) The facilities and services which help in industrial and agricultural production are collectively known as infrastructure in an economy.

(2) Infrastructure consists of irrigation, energy and transport.

(3) Infrastructure consists of transport and communication, banking, finance and insurance, science and technology.

(4) Infrastructure consists of transport and communication, banking and finance, science and technology, health and education.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

82. खालीलपैकी कोणती योजना ग्रामीण लोकांसाठी आरोग्य, प्राथमिक शिक्षण, पिण्याचे पाणी, निवारा आणि ग्रामीण सडक या पाच क्षेत्रांच्या विकासावर भर देते ?

(1) जवाहर ग्राम समृद्धि योजना
(2) प्रधानमंत्री ग्रामोदय योजना
(3) स्वर्ण जंयती ग्राम स्वरोजगार योजना
(4) संजय गांधी निराधार योजना

Which of the following focuses on the development of five areas for the rural people as health, primary education, drinking water, housing and rural roads ?

(1) Jawahar Gram Samridhi Yojana
(2) Pradhan Mantri Gramodaya Yojana
(3) Swarnjayanti Gram Swarozgar Yojana
(4) Sanjay Gandhi Niradhar Yojana

---

83. OSI मॉडेलमध्ये कोणत्या स्तरावर ASCII प्रणाली चे Non-ASCII प्रणालीत रूपांतर होऊ शकते ?

(a) डेटा लिंक स्तर (b) नेटवर्क स्तर
(c) प्रेझेंटेशन स्तर (d) सेशन स्तर

www.upscfever.com

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (c) फक्त (4) (c) आणि (d)

In OSI model, which layer might perform ASCII to Non ASCII character conversion ?

(a) Data link layer (b) Network layer
(c) Presentation layer (d) Session layer

Answer Option :

(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (c) only (4) (c) and (d)

---

84. भारत सरकारने सुरु केलेल्या राष्ट्रीय फलोद्यान कार्यक्रमात केंद्र व राज्य सरकारच्या मदतीच्या हिस्याचे प्रमाण __________ आहे.

(1) 50 : 50 (2) 85 : 15 (3) 70 : 30 (4) 60 : 40

The National Horticulture Mission launched by Government of India on sharing ratio of __________ between the Centre and State Governments.

(1) 50 : 50 (2) 85 : 15 (3) 70 : 30 (4) 60 : 40

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

85. बॉयोगॅस निर्मिती या मुळे होते :

(1) जैवअपघटनीय पदार्थाची उत्प्रेरक प्रतिक्रिया.

(2) जैवअपघटनीय पदार्थाची उष्ण प्रतिक्रिया.

(3) जैवअपघटनीय पदार्थाचे किण्वन/वितंचन

(4) जैवअपघटनीय पदार्थाचे प्रकाश संश्लेषण.

The bio-gas production is due to :

(1) Catalyst reaction of biodegradable material

(2) Heat reaction of biodegradable material

(3) Fermentation of biodegradable material

(4) Photosynthesis of biodegradable material

---

86. भारतामध्ये विजेच्या वापरात सर्वात कमी हिस्सा कोणत्या क्षेत्राचा आहे ?

(1) उद्योग क्षेत्र (2) शेती क्षेत्र

(3) वाणिज्य क्षेत्र (4) घरगुती क्षेत्र

www.upscfever.com

Which sector has the lowest share in the consumption of electricity in India ?

(1) Industry sector (2) Agriculture sector

(3) Commercial sector (4) Domestic sector

---

87. __________ हे/ही जैवतंत्रज्ञाना मधील रिकाँबिनंट डी.एन.ए. पद्धतीचा वापर करुन तयार केलेली उत्पादने होय.

(a) इंसूलीन (b) हेपेटायटीस बी. लस

(c) मोनोक्लोनल अँटीबॉडीस (d) सोमॅटोस्टॅटीन

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (a), (b) (3) (a), (b), (c) (4) (a), (b), (c), (d)

__________ is/are produced by recombinant DNA technology.

(a) Insulin (b) Hepatitis B vaccine

(c) Monoclonal antibodies (d) Somatostatin

Answer options :

(1) (a) (2) (a), (b) (3) (a), (b), (c) (4) (a), (b), (c), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

88. 2009 - 10 मध्ये पुढील सार्वजनिक उद्योगांत निर्गुंतवणूक करण्यात आली :

(a) राष्ट्रीय औष्णिक ऊर्जा महामंडळ - NTPC

(b) भारत हेवी इलेक्ट्रीकल्स लिमिटेड - BHEL

(c) रूरल इलेक्ट्रीफिकेशन कॉर्पोरेशन - REC

(d) स्टील ॲथॉरिटी ऑफ इंडिया लिमिटेड - SAIL

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (a) आणि (b) (3) (c) आणि (d) (4) वरीलपैकी नाही

In the year 2009 - 10, disinvestment is being made in the following public enterprises :

(a) National Thermal Power Corporation – NTPC

(b) Bharat Heavy Electricals Limited – BHEL

(c) Rural Electrification Corporation – REC

(d) Steel Authority of India Limited – SAIL

Answer options : www.upscfever.com

(1) (a) and (c) (2) (a) and (b) (3) (c) and (d) (4) None of the above

---

89. तौलनिक खर्च लाभ सिद्धांत कशाच्या आधारे विशेषीकरणाचे समर्थन करतो ?

(a) देशाची नैसर्गिक क्षमता (b) देशातील उपलब्ध नैसर्गिक साधन सामग्री साठा

(c) उपलब्ध तंत्रज्ञान (d) नवप्रवर्तन

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (c) फक्त (4) (d) फक्त

On what basis does the comparative cost advantage theory support specialization ?

(a) Natural abilities of the country (b) Resource endowment of the country

(c) Available technology (d) Innovations

Answer options :

(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (c) only (4) (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

90. वित्तीय तूट/राजकोषीय तूट म्हणजे :

(a) वित्तीय तूट = अंदाजपत्रकीय तूट + कर्जे व अन्य देयता.

(b) वित्तीय तूट = एकूण प्राप्ती – एकूण खर्च

(c) वित्तीय तूट = महसूली उत्पन्न – महसूली खर्च

(d) वित्तीय तूट = भांडवली उत्पन्न – भांडवली देयता.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) फक्त (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (d) फक्त

Fiscal deficit means :

(a) Fiscal deficit = Budgetary deficit + Loan and other Liabilities.

(b) Fiscal deficit = Total Revenue – Total Expenditure.

(c) Fiscal deficit = Revenue Income – Revenue Expenditure.

(d) Fiscal deficit = Capital Income – Capital Liabilities.

Select the correct option :

(1) (a) only (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (d) only

www.upscfever.com

91. भाजीपाला व फळे यांना कृषी उत्पन्न बाजार समिती कायद्यामध्ये समावेश न करण्याबाबत "चलन वाढीवरील अंतर मंत्रीय गटाने" केलेली शिफारस खालील बाबींशी निगडीत होती ?

(a) पुरवठा साखळीमध्ये भांडवल गुंतवणूकीस प्रोत्साहन देणे.

(b) खाजगी क्षेत्रास पायाभूत सुविधामध्ये गुंतवणूकीस उद्युक्त करणे.

(c) किरकोळ व्यापार क्षेत्रात परकीय थेट गुंतवणूकीस परवानगी देणे.

(d) एकात्मिक किंमत साखळी निर्माण करणे.

(1) (a), (b) व (c) (2) (a), (c) व (d)

(3) (a), (b) व (d) (4) (a) व (d)

The Inter Ministerial Group on Inflation had suggested exempting vegetables and fruits from the purview of APMC Act. In this respect which of the following is correct :

(a) To encourage investment in supply chain

(b) To promote investment in development of backend infrastructure by private sector

(c) To permit foreign direct investment in retail sector

(d) To develop integrated value chain

(1) (a), (b) and (c) (2) (a), (c) and (d)

(3) (a), (b) and (d) (4) (a) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

92. भारतीय अंतरिक्ष कार्यक्रमाचे पितामह कोण ?

(1) डॉ. सी.व्ही. रमण (2) डॉ. मेघनाद सहा

(3) डॉ. विक्रम साराभाई (4) डॉ. होमी. जे. भाभा

Who is regarded as the father of Indian Space Programme ?

(1) Dr. C.V. Raman (2) Dr. Meghnad Saha

(3) Dr. Vikram Sarabhai (4) Dr. Homi. J. Bhabha

---

93. सर्वसामान्यपणे वनस्पती ऊतीसंवर्धनासाठी ________ हे माध्यम म्हणून वापरले जाते.

(1) सिरम फ्री मीडियम (2) न्युट्रिअन्ट् ब्रोथ

(3) मुराशगी-स्कूग मिडीयम (4) बेसल सॉल्ट मिडीयम

________ is commonly used as a medium for plant tissue culture.

(1) Serum free medium (2) Nutrient broth

(3) Murashige and Skoog medium (4) Basal salt medium

www.upscfever.com

---

94. लोकसंख्या संक्रमणाच्या तिसऱ्या अवस्थेत काय दिसून येते ?

(a) लोकसंख्या वाढीचा दर कमी असतो.

(b) औद्योगिकरण व शहरीकरण जास्त झालेले असते.

(c) जन्म-दर जास्त असतो, पण मृत्यु दर कमी असतो.

(d) जन्म-दर तसेच मृत्यु-दरही कमी असतो.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (a), (b) आणि (d) (3) वरील सर्व (4) (c) आणि (a)

What is observed in the third stage of Demographic Transition ?

(a) the rate of population growth is low

(b) the industrialisation and urbanisation is greater

(c) the birth-rate is high, but the death-rate is low

(d) the birth-rate as well as the death-rate is low

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (a), (b) and (d) (3) All the above (4) (c) and (a)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

95. खालीलपैकी कोणत्या वस्तुंचे समुह भारताच्या निर्यात रचनेत महत्वाचे आहेत ?

(a) अन्नधान्य आणि यंत्रे

(b) चहा आणि कॉफी

(c) रसायने व रासायनिक खते

(d) तयार कपडे आणि अभियांत्रिकी वस्तू

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c)

(3) (c) आणि (d) (4) (b) आणि (d)

Which of the following groups of commodities are important in export pattern of India ?

(a) Food grains and Machinaries

(b) Tea and Coffee.

(c) Chemicals and Fertilizers.

(d) Ready-made garments and engineering goods.

Answer options : www.upscfever.com

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c)

(3) (c) and (d) (4) (b) and (d)

---

96. दहाव्या पंचवार्षिक योजनेत कोणते क्षेत्र 'गाभा क्षेत्र' मानण्यात आले ?

(a) औद्योगिक क्षेत्र (b) शिक्षण क्षेत्र

(c) पायाभूत सुविधांमध्ये सुधारणा (d) कृषी क्षेत्र

दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (c) (3) (b) फक्त (4) (d) फक्त

Which sector was regarded as a 'core sector' in the Tenth Five Year Plan ?

(a) Industrial sector (b) Education sector

(c) Infrastructure sector improvements (d) Agriculture sector

Select correct alternatives from those given above :

(1) (a) only (2) (a) and (c) (3) (b) only (4) (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

97. पवन ऊर्जा कार्यक्रमासंबंधी महाराष्ट्र राज्याने खालीलपैकी कोणती क्षेत्रे निश्चित केली आहेत ?

(a) बाराव्या योजनेचे लक्ष्य 1800 MW

(b) वन विभागाची संमती मिळविण्यातील अडचणी.

(c) प्रशुल्क नियंत्रण कालावधी आणि चालु वर्षात पवन ऊर्जा धोरणाचा शेवट

(d) जुन्या स्थळाचे पुन: ऊर्जा निर्मितीसाठी सर्वेक्षण करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (a), (b) आणि (c) (3) (b), (c) आणि (d) (4) वरील सर्व

What are the areas identified by the Maharashtra State in their wind power programme ?

(a) Target for XIIth plan is 1800 MW

(b) Difficulty in getting forest clearance

(c) Tariff control period and wind policy ending in current year

(d) To carry cut survey for repowering of old site

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (a), (b) and (c) (3) (b), (c) and (d) (4) All the above

www.upscfever.com

98. भूअंतर्गत इंधनाचा वापर करुन वीज निर्मिती करण्यातील सर्वात मोठा तोटा म्हणजे :

(1) मोठ्या प्रमाणात कार्बनमोनॉक्साईड आणि नायट्रोजन चे उत्सर्जन

(2) कमी वीज उत्पादन

(3) मोठ्या प्रमाणात धूलीकणांचे उत्सर्जन

(4) मोठ्या प्रमाणात कार्बन डायऑक्साईड, सल्फर डायऑक्साईड चे उत्सर्जन

The main disadvantage of generating electricity by using fossil fuel is :

(1) Large emission of carbon monoxide and Nitrogen

(2) Less electricity production

(3) Large emission of dust particles

(4) Large emission of carbon dioxide, sulphur dioxide

99. अणुभट्टीत खालीलपैकी कोणत्या कार्यक्षम पदार्थांच्या आधारे न्यूट्रॉनची गती कमी करण्यात येते ?

(1) हिलियम (2) नायट्रोजन (3) ड्यूटेरियम (4) ऑक्सिजन

Which is the efficient moderator mainly used to reduce the speed of neutrons in nuclear reactor ?

(1) Helium (2) Nitrogen (3) Deuterium (4) Oxygen

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

100. 1987 - 1988 नंतर सार्वजनिक खर्चाचे कोणते वर्गीकरण अंमलात आले ?

(a) नागरी खर्च आणि संरक्षण खर्च.

(b) नियोजित खर्च आणि अनियोजित खर्च

(c) अनुदाने व बिगर अनुदाने खर्च

(d) महसूली व भांडवली खर्च

दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) फक्त (3) (b) आणि (c) (4) (d) फक्त

Which of the following classifications is being implemented for public expenditure since 1987 - 1988 ?

(a) Civil Expenditure and Defence Expenditure.

(b) Plan Expenditure and Non plan Expenditure.

(c) Grants and Nongrants Expenditure.

(d) Revenue and Capital Expenditure.

www.upscfever.com

Select correct alternatives given above :

(1) (a) and (b) (2) (b) only (3) (b) and (c) (4) (d) only

---

101. प्रा. डी.टी. लकडावाला समितीने दारिद्र्याचे सर्वेक्षण करण्यासाठी कोणती पद्धत वापरली ?

(a) अल्पकाळ कालावधी (b) समान स्मरण कालावधी

(c) संमिश्र स्मरण कालावधी (d) BPL पद्धत

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (c) (4) (b) आणि (d)

Which method was used for survey of poverty by the Prof. D.T. Lakdawala Committee ?

(a) Short run Period (b) Uniform Recall Period

(c) Mixed Recall Period (d) Below Poverty Line method

Select correct option given below :

(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (b) and (c) (4) (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

102. तेंडुलकर समितीच्या मते :

(a) 2004 - 05 या वर्षी ग्रामीण भागात रुपये 446.68 दरडोई ही दारिद्र्य रेषा मानावी.

(b) 2004 - 05 या वर्षी 41.8% ग्रामीण जनता दारिद्र्य रेषेखाली होती.

(c) उष्मांक ग्रहण ही कसोटी कालबाह्य झाली आहे.

(d) ग्रामीण भागापेक्षा शहरी भागात दारिद्र्य अधिक आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (d)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) वरील सर्व

According to the Tendulkar Committee :

(a) All India poverty line in 2004 - 05 for rural area was at Rs. 446.68 per capita.

(b) 41.8 per cent rural people were below poverty line in 2004 - 05.

(c) Calorie intake criterion is outdated.

(d) Incidence of poverty is more in urban area than in rural area.

Answer options : www.upscfever.com

(1) (a) only (2) (a) and (d)

(3) (a), (b) and (c) (4) All of the above

---

103. राज्याच्या समाज कल्याण खात्याला राज्यभरातील सर्व विद्यार्थांना शिष्यवृत्ती द्यावयाची आहे. प्रत्येक विद्यार्थ्यांची बँक व खातेनंबर ह्या विषयीची माहिती खात्याकडे आहे. शिष्यवृत्ती रकम रु. 40,000 ते रु. 90,000 अशी आहे. खालीलपैकी कुठल्या पद्धतीचा वापर करुन शिष्यवृत्ती विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यावर जमा करता येईल ?

(1) आर.टी.जी.एस. (2) एन्.ई.एफ्.टी.

(3) आर.टी.एज.एस. अथवा एन.ई.एफ.टी. (4) ना आर.टी.जी.एस. ना एन.ई.एफ.टी.

The Social Welfare department of a state would like to provide scholarship to all the students studying across the state. Details, such as the bank and account number for every student are available with the department. The scholarship amount varies from Rs. 40,000 to Rs. 90,000. Which of the following methods should be used to transfer the scholarship to individual student's bank account ?

(1) RTGS (2) NEFT

(3) Either RTGS or NEFT (4) Neither RTGS nor NEFT

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

104. खालील विधाने पहा :

(a) आर्थिक सुधारणा नंतरच्या काळात रोजगार रहित वृद्धी घडून आली.

(b) कृषी क्षेत्राची कामगीरी खुपच दयनीय झाली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) बरोबर आणि (b) चूक आहे.

(2) (a) आणि (b) दोन्हीही बरोबर आहेत.

(3) (b) फक्त बरोबर आहे.

(4) (a) व (b) दोन्ही बरोबर असून (b) हे (a) चे कारण आहे.

Consider the following statements :

(a) Post economic reforms period witnessed a jobless growth.

(b) There was very poor performance by agriculture sector.

Answer options :

(1) (a) is correct and (b) is incorrect

(2) both (a) and (b) are correct

www.upscfever.com

(3) (b) only is correct

(4) both (a) and (b) are correct (b) is the reason of (a)

---

105. रिकॉम्बिनन्ट डी.एन.ए. तंत्राद्वारे तयार केलेल्या इंटरफेरॉनचा उपयोग ________ च्या चिकित्सेसाठी केला जातो.

(1) कर्करोग (2) मधुमेह

(3) मूत्रपिंड विकार (4) हिमोफीलीया

Interferon produced through recombinant DNA technology finds application in treatment of ________.

(1) Cancer (2) Diabetes

(3) Kidney disfunction (4) Haemophilia

---

106. भारतातील कुठल्या राज्यात वीजेचा दरडोई कमीत कमी वापर करण्यात येतो ?

(1) आसाम (2) मणिपूर (3) त्रिपूरा (4) बिहार

Which state of India has the minimum consumption (KWh) of electricity per capita ?

(1) Assam (2) Manipur (3) Tripura (4) Bihar

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

107. पुढीलपैकी कोणते महाराष्ट्र सहकारी संस्था (दुरुस्ती) अध्यादेश 2013 चे/ची वैशिष्ट्य/विशेष्ट्ये आहे/आहेत ?
(a) संस्थेच्या व्यवस्थापकीय समिती वर अनुसुचीत जाती/जमाती व स्त्रियांना योग्य प्रतिनिधित्व देणे.
(b) कर्तव्यास चुकलेल्या सदस्यांना नोटिस देण्याबाबत अधिकार सहकारी गृह संस्थाना देण्यात आले.
(c) राज्य सरकार सहकारी संस्थेवर प्रशासक नियुक्त करू शकते.
(d) राज्य सरकार 'राज्य सहकारी निवडणुक प्राधीकरण' स्थापीत करेल.
पर्यायी उत्तरे :
(1) (a), (b), (d) (2) (a), (b) (3) (a) फक्त (4) (a), (b) आणि (c)
Which of the following is the feature of Maharashtra Co-operative Societies (Amendment) Ordinance, 2013 ?
(a) Due representation to be given to SC/ST and Women on the Managing Committee of the society.
(b) Housing societies given powers to issue notices to defaulter members.
(c) The State Government can appoint administrator on the society.
(d) State Co-operative Election Authority to be constituted by the State Government.
Answer options :
(1) (a), (b), (d) (2) (a), (b) (3) (a) only (4) (a), (b) and (c)

---

108. जनकपेशीच्या शरीरातील एका परिपक्व पेशीपासून जनुकीय दृष्ट्या समान असणाऱ्या संपूर्ण बहुपेशीय प्राण्याची निर्मितीच्या प्रक्रियेस ________ असे म्हणतात.
www.upscfever.com
(1) प्रजनन (2) मुकुलायन (3) क्लोनिंग (4) जनुकिय अभियांत्रिकी
________ is the process by which an entire, multicellular organism is reproduced in a genetically identical manner from a single cell taken from the parent organism.
(1) Propagation (2) Budding (3) Cloning (4) Genetic Engineering

---

109. I.C.S. म्हणजे :
विधान 1 : जंगलातील आग विझविण्यासाठी प्रशिक्षित व्यक्तीमार्फत राबवलेली शास्त्रशुद्ध पद्धत.
विधान 2 : आपत्ती नंतर करावयाचे बचाव व मदत कार्य, प्रशिक्षित व्यक्तीकडून नियोजनबद्ध रितीने करुन घेणे.
पर्याय :
(1) विधान 1 सत्य 2 असत्य (2) दोन्ही विधाने सत्य
(3) विधान 2 सत्य 1 असत्य (4) दोन्ही विधाने असत्य
I.C.S. means ________.
Statement 1 : Stopping fire of forest with specific method, by a trained person.
Statement 2 : Work of saving and helping by trained person with planned procedure after disaster.
Options :
(1) Statement 1 is true 2nd is false (2) Both statements are true
(3) Statement 2 is true 1 is false (4) Both statements are false

---

110. नैसर्गिक मत्तेच्या मौद्रिक मूल्यांमध्ये त्या वर्षात जो ह्रास झाला असेल त्याचे समायोजन एकूण राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या आकड्याशी करण्याच्या पद्धतीला काय म्हणतात ?

(1) हरित-गृह परिणाम (2) हरित क्रांती

(3) हरित ऊर्जा (4) वरील एकही नाही

If the figure of GNP (Gross National Product) is adjusted in relation to the deterioration of the monetary value of natural assets during that year, that procedure is called :

(1) Green house effect (2) Green revolution

(3) Green power (4) None of the above

---

111. महाराष्ट्र राज्यामध्ये 2012 या वर्षी एकूण पावसाची टक्केवारी किती होती ?

(1) सामान्य पावसाच्या 90.3% (2) सामान्य पावसाच्या 95%

(3) सामान्य पावसाच्या 85% (4) सामान्य पावसाच्या 80.3%

What was the total rainfall in 2012 in percentage terms in the State of Maharashtra ?

(1) 90.3% of the normal (2) 95% of the normal

(3) 85% of the normal (4) 80.3% of the normal

---

112. टोमॅटो मध्ये आढळणारे रेबीज ग्लायकोप्रोटीन्स हे कशाचे उदाहरण आहे ?

www.upscfever.com

(1) खाद्य संप्रेरके (2) खाद्य विकर

(3) खाद्य प्रथिने (4) खाद्य लस

What are Rabies glycoproteins expressed in tomato an example of ?

(1) edible hormones (2) edible enzymes

(3) edible proteins (4) edible vaccines

---

113. भाववाढीच्या नियंत्रणाच्या मौद्रिक उपायात याचा समावेश होतो :

(a) बँकांच्या पतपुरवठ्यावर निर्बंध (b) बँकदरात वृद्धी

(c) सार्वजनिक खर्चात कपात (d) बचतीस प्रोत्साहन

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (c) फक्त (4) (c) आणि (d)

Monetary measures to control inflation include :

(a) Restrictions on bank credit (b) Increasing bank rate

(c) Reducing public expenditure (d) Incentives to savings

Answer options :

(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (c) only (4) (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

114. देशातील एकूण उर्जानिर्मितीतील पुढील उर्जा स्त्रोतांचा त्यांच्या हिश्श्यांनुसार क्रम लावा :

(a) जल ऊर्जा (b) औष्णिक उर्जा (c) अणु उर्जा (d) अन्य

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (b), (a), (c), (d)

(3) (b), (c), (a), (d) (4) (b), (a), (d), (c)

Arrange the following sources of electricity according to their share in the total power generation in the country :

(a) Hydel (b) Thermal (c) Nuclear (d) Others

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (b), (a), (c), (d)

(3) (b), (c), (a), (d) (4) (b), (a), (d), (c)

---

115. अल्पभूधारक शेतकऱ्यांच्या भारतीय शेती व्यवस्थेमधील वर्चस्वामुळे पुढील आव्हानास तोंड द्यावे लागते.

(a) कृषी उत्पादनात वाढ करणे.

www.upscfever.com

(b) कृषी यांत्रिकीकरण करणे.

(c) शेतीमधील कामातून उत्पादक उत्पन्नाची निर्मिती करणे.

(d) पोषण आहार सुरक्षेची खात्री देणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (b) आणि (d) (4) (a) आणि (c)

A notable feature of the Indian agriculture sector is the domination of small farmers with small holdings. This poses :

(a) A challenge for increasing agricultural production.

(b) A challenge for adoption of farm mechanization.

(c) A challenge for generating productive incomes from farm operations.

(d) A challenge for nutritional security.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (b) and (d) (4) (a) and (c)

---

116. भारतात धारणक्षेत्राचा आकार लहान होण्यामागे खालीलपैकी कोणते घटक कारणीभूत आहेत ?

(a) वाढती लोकसंख्या

(b) वारसाविषयक कायदा

(c) संयुक्त कुटुंब पद्धतीत वाढ

(d) नागरीकरण व औद्योगिकरणात वाढ

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

Which of the following are the causes of small size of land holding in India ?

(a) Growing population

(b) The laws of inheritance

(c) Increase in joint family system

(d) Increasing Urbanization and Industrialisation

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

www.upscfever.com

117. भारताच्या दहाव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये कोणते लक्ष्य निश्चित केले नव्हते ?

(a) दारिद्र्यात घट

(b) सहकारास प्रोत्साहन

(c) वृद्धीदर आणि रोजगारात वाढ

(d) प्राथमिक शिक्षणाचे सार्वत्रिकीकरण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) (c) आणि (d) (4) (d) आणि (a)

Which target was not fixed in India's Tenth Five Year Plan ?

(a) reduction of poverty

(b) encouragement to co-operation.

(c) increase in growth rate and employment

(d) universalisation of primary education.

Answer options :

(1) (a) only (2) (b) only (3) (c) and (d) (4) (d) and (a)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

118. 1991 च्या औद्योगिक धोरणाची कोणती उद्दिष्ट्ये होती ?

(a) औद्योगिक परवानाराज संपुष्टात आणणे.

(b) खाजगी क्षेत्राचे महत्व कमी करणे.

(c) सार्वजनिक क्षेत्राचे महत्व कमी करणे.

(d) लघुउद्योगाचा विकास.

दिलेल्या पर्यायातून अचूक पर्याय निवडा :

(1) (a) फक्त (2) (b) आणि (d) (3) (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

What were the objectives of Industrial policy in 1991 ?

(a) Abolition of industrial licensing.

(b) Private sector role diluted.

(c) To dilute the role of public sector.

(d) Development of small-scale industries.

Select correct alternatives given above :

(1) (a) only (2) (b) and (d) (3) (a) and (c) (4) All the above

---

119. राष्ट्रीय उत्पन्न मापनाची कोणती पद्धत मूल्यवाढ पद्धतीशी संबंधित आहे ?

www.upscfever.com

(a) खर्च पद्धत (b) उत्पन्न पद्धत

(c) उत्पादन पद्धत (d) प्रवाह निधी पद्धत

दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (c) (2) (a) आणि (b) (3) (c) फक्त (4) (d) फक्त

Which of the National Income measurement methods is related with value-added method ?

(a) Expenditure method (b) Income method

(c) Production method (d) Flow of Funds method

Select correct alternatives given above :

(1) (a) and (c) (2) (a) and (b) (3) (c) only (4) (d) only

---

120. कोणत्या किंमतीवर/दरानुसार ग्राहकांना स्वस्त धान्याच्या दूकानातून धान्य उपलब्ध होते ?

(1) लेव्ही प्राईस (2) सीलिंग प्राईस

(3) ईश्यू प्राईस (4) प्रोक्यूरमेंट प्राईस

At which price are the commodities made available to the consumers at fair price shop :

(1) Levy price (2) Ceiling price

(3) Issue price (4) Procurement price

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

121. जिओ स्टेशनरी आणि पोलर उपग्रहामध्ये काय फरक आहे ?

(a) जिओ स्टेशनरी उपग्रहाचा भ्रमण कक्ष पोलर उपग्रहापेक्षा कमी ऊंचीवर असतो.

(b) जिओ स्टेशनरी उपग्रहाचा भ्रमण कक्ष पोलर उपग्रहापेक्षा जास्त ऊंचीवर असतो.

(c) जिओ स्टेशनरी उपग्रहाचा भ्रमण कक्ष आणि पोलर उपग्रहाचा भ्रमण कक्ष समान ऊंचीवर असतो.

(d) जिओ स्टेशनरी उपग्रहाचा भ्रमण कक्ष पृथ्वीच्या विषवृत्त च्या वरती असतो आणि पोलर उपग्रहाचा भ्रमण कक्ष उत्तर, दक्षिण ध्रुवा वर असतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (b) आणि (d) (3) (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

What is the difference between a geostationary and a polar satellite ?

(a) Geostationary satellite orbits at lower altitude than a polar satellite

(b) Geostationary satellite orbits at higher altitude than polar satellite

(c) Geostationary satellite orbits at equal altitude as polar satellite

(d) Geostationary satellite orbits above the equator and polar satellites orbit above north and south poles

Answer options :

(1) (a) (2) (b) and (d) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

www.upscfever.com

122. पर्यावरणातील बदलांना ________ हे त्यांच्या संवेदनशीलता तसेच प्रतिकारशक्तीमुळे प्रदूषण दर्शकाचे काम करु शकतात.

(1) सुक्ष्मजंतू (2) दगडफूल (3) आळंबी (4) शेवाळे

Due to their susceptibility as well as resistance, ________ serve as ideal environmental pollution indicators.

(1) Bacteria (2) Lichens (3) Fungi (4) Algae

123. पॉवर ग्रीड कार्पोरेशन ऑफ इंडिया लिमिटेड चे उद्दिष्ट काय आहे ?

(1) जास्त वीज निर्मिती करणे.

(2) वीज निर्मिती साधनांचा जास्तीत जास्त वापर करणे.

(3) जास्त वीज निर्मिती केन्द्र स्थापणे.

(4) दरडोई जास्त वीज पुरविणे.

What is the objective of Power Grid Corporation of India Limited ?

(1) To generate more electricity

(2) Optimum utilization of electricity generating resources

(3) To establish more power stations

(4) To deliver more electricity per capita

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

124. जागतिक व्यापार संघटनेच्या चौकटीत जागतिकीकरण हे खालीलपैकी कशाची आधुनिक अर्थउकल आहे ?

(1) व्यापाराचा सर्वसाधारण सिद्धांत.
(2) तुलनाजन्य परिव्ययाचा सिद्धांत.
(3) अनिर्बंध परिव्ययाचा सिद्धांत.
(4) समान परिव्ययाचा सिद्धांत.

Under the framework of the WTO, globalisation is nothing but a modern version of :

(1) General Theory of Trade.
(2) Theory of Comparative Cost Advantage
(3) Theory of Absolute Cost Advantage
(4) Theory of Equal Cost Advantage

---

125. खालीलपैकी कोणत्या मार्गांनी आंतर्राष्ट्रीय व्यापार वृद्धीचे वाहक यंत्र म्हणून कार्य करतो ?

(a) विशेषीकरणास चालना मिळते.
(b) श्रमविभागणीचे फायदे मिळतात.
(c) किंमत असमानतेचे फायदे.
(d) स्वस्त किंमतीत वस्तूची उपलब्धता.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

www.upscfever.com

In which of the following ways does international trade act as an engine of growth ?

(a) Motivate the specialisation
(b) Benefits of division of labour
(c) Benefits of price unequalisation
(d) Availability of commodity at reasonable rates.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

---

126. बाराव्या पंचवार्षिक योजनेच्या दृष्टीकोनावर खालील बाबतीत टिका केली जाते :

(a) दारिद्र्याच्या समस्येकडे दुर्लक्ष. (b) वृद्धीचे लक्ष्य साध्य करण्यासारखे नाही.
(c) अवास्तव वित्तिय रचना (d) समानतेकडे दुर्लक्ष

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (d) आणि (c)

The approach of the Twelfth Five Year Plan has been criticised on the following grounds :

(a) Issue of poverty neglected. (b) Growth target unachievable
(c) Unrealistic financial pattern (d) Ignorance towards equality.

Answer options :

(1) (a), (b) and (c) (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (d) and (c)

---

127. इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक स्पेक्ट्रम मधील कोणत्या भागामुळे सौर ऊर्जा संच तापतो ?

(1) रेडिओ वेव्ह (2) इन्फ्रारेड (3) मायक्रो वेव्ह (4) अल्ट्रा व्हायोलेट

Which part of electromagnetic spectrum heats the solar cooker and solar water heater ?

(1) Radiowave (2) Infrared (3) Microwave (4) Ultra violet

---

128. बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची अलीकडील वाढ ही मुख्यत: यामुळे झाली आहे :

(a) त्यांचे वस्तू-नवप्रवर्तन

(b) त्यांची विकसनशील देशांना लाभदायक धोरणे.

(c) त्यांचे तंत्रवैज्ञानिक श्रेष्ठत्त्व

(d) त्यांचे वित्तीय श्रेष्ठत्व

वरीलपैकी कोणता/कोणते घटक **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (c) आणि (d)

The recent growth of multi-national corporations is mainly due to :

(a) product-innovations

(b) pro-developing country policies

www.upscfever.com

(c) technological superiorities

(d) financial superiorities

Which factor/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (c) and (d)

---

129. भारतात अणुऊर्जा प्रकल्पाकरिता अणुइंधन कोठे उत्पादित करण्यात येते ?

(1) मुंबई (2) हैद्राबाद (3) कल्पक्कम (4) इंदौर

Where in India, nuclear fuel is fabricated for nuclear power plant :

(1) Mumbai (2) Hyderabad (3) Kalpakkam (4) Indore

---

130. प्राणीपेशींच्या उत्तीसंवर्धनामध्ये योग्य पद्धतीने वाढ करण्याकरिता __________ ह्या वायुची गरज भासते.

(1) प्राणवायु (2) कार्बन मोनोऑक्साइड

(3) नत्रवायु (4) कार्बन डायऑक्साइड

__________ gas is used to provide suitable environmental conditions for growing animal cells.

(1) Oxygen (2) Carbon monoxide

(3) Nitrogen (4) Carbon dioxide

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

131. 2011 मधील सेवांच्या जागतिक निर्यातीमध्ये भारताचा वाटा किती होता ?

(1) 3.3% (2) 0.6% (3) 1.0% (4) 2.0%

India's share in the world export of services in the year 2011 was :

(1) 3.3% (2) 0.6% (3) 1.0% (4) 2.0%

---

132. बहुराष्ट्रीय कंपन्यांच्या विरोधातील मुद्दे कोणते ?

(a) देशांतर्गत उत्पादनाची जागा घेणे.

(b) अयोग्य उपभोग आकृतीबंध.

(c) श्रीमंत-गरीब यांतील अंतर वाढणे.

(d) नगण्य तंत्रज्ञान हस्तांरण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b), (d)

(3) (a), (c), (d) (4) वरील सर्व

What are the arguments against Multinational Corporations ?

(a) Displacement of indigenous production

(b) Inappropriate consumption pattern

www.upscfever.com

(c) Widening gap between rich and poor

(d) Poor technology transfer

Answer options :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b), (d)

(3) (a), (c), (d) (4) All the above

---

133. भारताच्या विदेशी व्यापाराच्या दिशेच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान समर्पक आहे ?

(1) OECD देशांचे भारतीय निर्यातीमधील महत्व वाढले आहे.

(2) भारताचा OPEC प्रदेशाशी व्यापार मोठ्या प्रमाणात सुधारला आहे.

(3) भारताच्या निर्यातीत इग्लंडचे स्थान प्रथम आहे.

(4) SAARC प्रदेशातून आयात मोठ्या प्रमाणात वाढली आहे.

Which of the following statements is the most suitable to describe direction of India's foreign trade ?

(1) Importance of OECD countries in exports of India has increased.

(2) Trade with OPEC region has improved substantially

(3) England occupies the first place in India's export.

(4) Imports from SAARC region have increased.

---

134. ग्रामीण भागात मूलभूत सोयी आणि पायाभूत सुविधा पुरविणाऱ्या 'भारत निर्माण' या कार्यक्रमात खालील घटक समाविष्ट आहेत :

(a) रस्ते (b) दूरसंचार जोडणी
(c) आरोग्य (d) निवास

वरीलपैकी कोणता/कोणते घटक **योग्य** आहेत ?

(1) (a), (b) आणि (d) (2) (c) आणि (d)
(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a) आणि (b)

'Bharat Nirman,' the programme for providing basic amenities and infrastructure in rural area, has following components :

(a) Roads (b) Telecommunication Connectivity
(c) Health (d) Housing

Which of the component/s given above is/are **correct** ?

(1) (a), (b) and (d) (2) (c) and (d)
(3) (a), (b) and (c) (4) (a) and (b)

---

135. नवीन आर्थिक धोरणात (आर्थिक सुधारणा) खालील बाबींचा समावेश करण्यात आला :

(a) जागतिकीकरण (b) उदारीकरण
(c) खाजगीकरण (d) औद्योगीकरण

www.upscfever.com

दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) फक्त (2) (b) आणि (d)
(3) (a), (b) आणि (c) (4) वरील सर्व

New Economic Policy (Economic Reforms) included the following things :

(a) Globalisation (b) Liberalisation
(c) Privatisation (d) Industrialisation

Select the correct option :

(1) (a) only (2) (b) and (d)
(3) (a), (b) and (c) (4) all above

---

136. भारतासारख्या विकसनशील देशामध्ये जगातील एकूण मुलांच्या संख्येपैकी 20 टक्क्याहून कमी मुले आढळतात. परंतु ________ टक्के मुले ही कुपोषित आहेत.

(1) 30 टक्के (2) 35 टक्के (3) 40 टक्के (4) 45 टक्के

India a developing country accounts for less than 20 percent of world's child population but it has ________ malnourished children.

(1) 30 percent (2) 35 percent (3) 40 percent (4) 45 percent

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

137. भारतामध्ये थेट परकीय समतुल्य गुंतवणुकीचा सर्वाधिक प्रवाह कोणत्या देशातून येतो ?

(1) सिंगापूर (2) मॉरिशस (3) जपान (4) अमेरिका (यू.एस.ए.)

From which country does India receive the largest flow of foreign direct equity investments ?

(1) Singapore (2) Mauritius (3) Japan (4) U.S.A.

---

138. भारताच्या वाहतूक विषयक व्यवस्थे संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) भारतात वाहतूक विषयक साधनांचे नियोजन निकृष्ट आहे.

(b) अपूऱ्या वाहतूकविषयक सुविधांचा आर्थिक विकासावर विपरित परिणाम होतो.

(c) वाहतूक व्यवस्थेत अनेक अडथळे आहेत.

(d) भारतातील वाहतूक व्यवस्था फार चांगली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) बरोबर आहेत. (2) फक्त (a) बरोबर आहे.

(3) (a) आणि (b) बरोबर आहेत. (4) वरीलपैकी एकही बरोबर नाही

Which of the following statements are **true** in relation to the transport system in India ?

(a) Transport planning is poor in India.

(b) Economic growth is adversely affected due to inadequate transport facilities.

www.upscfever.com

(c) There are a number of bottlenecks in transport system.

(d) Transport system is very good in India.

Answer options :

(1) (a) and (c) are true (2) only (a) is true

(3) (a) and (b) are true (4) None of the above is true

---

139. सॉफ्टवेअर निर्यातीतील हिश्श्यानुसार भारतासाठी सर्वाधिक महत्वाची बाजारपेठ कोणती आहे ?

(1) अमेरिका (2) इंग्लंड (3) चीन (4) जपान

Which is the most important export market by its share in India's software export ?

(1) United States (2) United Kingdom (3) China (4) Japan

---

140. IPv4 प्रमाणे, खालीलपकी कोणता आय.पी. ॲड्रेस अवैध आहे ?

(1) 192.168.1.1 (2) 192.168.732.16

(3) 116.195.5.90 (4) 192.168.32.16

Which of the following IP address is invalid, according to IPv4 ?

(1) 192.168.1.1 (2) 192.168.732.16

(3) 116.195.5.90 (4) 192.168.32.16

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

141. महाराष्ट्राच्या औद्योगिक प्रगतीत अधिक हिस्सा खालीलपैकी कोणता घटक दर्शवितो ?

(a) सार्वजनिक क्षेत्र (b) खाजगी क्षेत्रातील मोठे उद्योग

(c) धातू वस्तू (d) लघू उद्योग

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) फक्त (3) (c) आणि (d) (4) (d) फक्त

Which of the following sectors has contributed the most in the Industrial progress of Maharashtra ?

(a) Public Sector (b) Big industry in private sector

(c) Metallic sector (d) Small-Scale Industry

Select the correct alternative :

(1) (a) and (b) (2) (b) only (3) (c) and (d) (4) (d) only

---

142. भारताच्या संदर्भात असे म्हणता येईल की हरित क्रांतिमुळे :

(a) बहुतेक सर्व पिकांची उत्पादकता वाढली आहे.

(b) अल्पभूधारकांचा मोठा फायदा झाला आहे.

(c) प्रादेशिक विषमता रुंदावली आहे.

(d) अन्नधान्यांच्या उत्पादनात देश स्वयंपूर्णतेकडे गेला आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

www.upscfever.com

(1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (d) (3) (a) आणि (b) (4) (c) आणि (d)

In the Indian context, it can be said that the green revolution has :

(a) raised the productivity of almost all crops

(b) benefited small farmers to a great extent

(c) widened regional disparities

(d) taken the country towards self-sufficiency in foodgrains production

Which of the statement given above are **correct** ?

(1) (a) and (c) (2) (b) and (d) (3) (a) and (b) (4) (c) and (d)

---

143. कृषी व सलग्न क्षेत्राचा राष्ट्रीय सकल उत्पन्नातील कमी होणारा हिस्सा खालील पैकी कशाशी सुसंगत आहे ?

(1) कमी वेगाने वाढणारी अर्थव्यवस्था

(2) कृषी उत्पादकतेची घट

(3) वेगाने वाढणारी अर्थव्यवस्था

(4) कृषी व संलग्न क्षेत्रास कमी पतपुरवठा

The declining share of the agriculture and allied sector in the country's GDP is consistent with :

(1) Slow growing economy

(2) Negative growth in agricultural productivity

(3) Fast growing economy

(4) Low credit supply to agriculture and allied sectors

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

144. जेव्हा सार्वजनिक खर्चामध्ये घट करुन चलन वाढीवर नियंत्रण ठेवले जाते, तेव्हा त्या उपायाला काय म्हणतात ?

(1) राजकोषीय धोरणाचा उपाय (2) द्रव्यविषयक धोरणाचा उपाय

(3) व्यापारी धोरणाचा उपाय (4) कर विषयक धोरणाचा उपाय

When inflation is controlled by reducing public expenditure, it is known as a :

(1) Fiscal policy measure (2) Monetary policy measure

(3) Trade policy measure (4) Taxation policy measure

---

145. आदेशात्मक नियोजन करणे म्हणजे काय ?

(1) आदेशात्मक नियोजनामध्ये उत्पादनाच्या माध्यमांवर राज्याचे पूर्ण नियंत्रण असते आणि देशासाठी केंद्रीय नियोजन मंडळ (प्राधीकरण) नियोजन आखते.

(2) उत्पादनाच्या माध्यमांवर राज्याचे पूर्ण नियंत्रण असते, तथापि नियोजन विकेंद्रीत असते.

(3) सरकारने आखलेल्या नियोजनानुसार विविध आर्थिक कार्ये करण्यासाठी संयोजक वर्गाला राज्य निर्देशन देते.

(4) केंद्रीय नियोजन प्राधीकरण असते, तथापि बाजारी शक्तींना अर्थ व्यवस्थेमध्ये कार्य करण्यासाठी परवानगी असते.

What is planning by direction ?

(1) Under planning by direction, the State has complete control over the means of production and the Central Planning Authority formulates a plan for the country.

(2) The State has complete control over the means of production. However, planning is decentralized.

(3) The State directs the entrepreneurial class to perform various economic activities according to a plan formulated by the government.

www.upscfever.com

(4) There is a Central Planning Authority. However, market forces are allowed to operate in the economy.

---

146. 2010 - 11 मध्ये भारताने सर्वाधिक आयात केलेल्या वस्तूंचा उतरता क्रम लावा :

(a) मोती व खडे (b) तेल व वंगण

(c) सोने व चांदी (d) इलेक्ट्रॉनिक वस्तू

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b), (a), (c), (d) (2) (a), (b), (c), (d) (3) (a), (b), (d), (c) (4) (b), (c), (a), (d)

Arrange the following import items of India 2010 - 11 in a descending order ?

(a) Pearls and Precious Stones

(b) P.O.L. (Petroleum Oil and Lubricants)

(c) Gold and Silver

(d) Electronic Goods

Answer options :

(1) (b), (a), (c), (d) (2) (a), (b), (c), (d) (3) (a), (b), (d), (c) (4) (b), (c), (a), (d)

---

147. स्निग्ध पदार्थामुळे मानवी शरीराला उष्णता मिळते. एक (1) ग्राम स्निग्ध पदार्थापासून मानवी शरीरास सुमारे ________ कैलरीज मिळतात.

(1) 5 (2) 7 (3) 9 (4) 11

Fats supply heat to the human body. One (1) gm of fat gives about ________ calories to the human body :

(1) 5 (2) 7 (3) 9 (4) 11

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

148. 13 व्या वित्तीय आयोगानुसार वर्ष 2012 - 13 साठी राज्यांची लक्षांकित राजकोषीय तूट किती कोटी होती आणि वर्ष 2012 - 13 मध्ये महाराष्ट्र सरकारची राजकोषीय तूट किती कोटी होती ?

(1) राज्यांची लक्षांकित राजकोषीय तूट GSDP च्या 2.5% आणि महाराष्ट्र राज्याची राजकोषीय तूट GSDP च्या 1.7% होती.

(2) राज्यांची लक्षांकित राजकोषीय तूट GSDP च्या 2.5% महाराष्ट्राची राजकोषीय तूट GSDP च्या 2.6% होती.

(3) राज्यांची लक्षांकित राजकोषीय तूट GSDP च्या 2.5% आणि महाराष्ट्राची राजकोषीय तूट GSDP च्या 3% होती.

(4) राज्यांची लक्षांकित राजकोषीय तूट GSDP च्या 2.5% आणि महाराष्ट्राची राजकोषीय तूट 2.5% होती.

What was the targeted fiscal deficit for the states according to the 13th Finance Commission for the year 2012 - 13 and what was the fiscal deficit of the Government of Maharashtra for the year 2012 - 13 ?

(1) Targeted Fiscal Deficit was 2.5% of GSDP and Fiscal Deficit of Maharashtra was 1.7% of GSDP.

(2) TFD 2.5% of GSDP and FD of Maharashtra was 2.6% of GSDP.

(3) TFD 2.5% of GSDP and FD of Maharashtra was 3% of GSDP.

(4) TFD 2.5% of GSDP and FD of Maharashtra was 2.5% of GSDP.

---

www.upscfever.com

149. भारतामध्ये राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या मोजणीसाठी/मापनासाठी कोणती पद्धत वापरली जात नाही ?

(1) उत्पन्न पद्धत (2) उत्पादन पद्धत

(3) खर्च पद्धत (4) वरीलपैकी नाही

Which method is not used for measurement/counting of National Income in India ?

(1) Income Method (2) Production Method

(3) Expenditure Method (4) None of the above

---

150. मध्यान्ह भोजन कार्यक्रमा अंतर्गत प्राथमिक स्तरावर शिजवलेल्या अन्नाद्वारे किती प्रमाणात उष्मांक व प्रथिन पुरविण्यात येतात ?

(1) 350 कॅलरी व 12 ग्रॅम प्रथिन (2) 450 कॅलरी व 12 ग्रॅम प्रथिन

(3) 700 कॅलरी व 20 ग्रॅम प्रथिन (4) 450 कॅलरी व 20 ग्रॅम प्रथिन

Under Mid - day Meals Programme, at primary stage cooked meals provide energy and protein content of :

(1) 350 cal and 12 gram proteins (2) 450 cal and 12 gms proteins

(3) 700 cal and 20 gms proteins (4) 450 cal and 20 gms proteins

---

- o O o -

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्रमांक **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासीठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

www.upscfever.com

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK